

GAZETA HÂRTIBACIULUI

PUBLICAȚIE LUNARĂ A ASOCIAȚIEI „VALEA HÂRTIBACIULUI” ÎN COLABORARE CU PRIMĂRIA ORAȘULUI AGNITA

„Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă” Marcu, 10.44

NUMĂRUL 8, NOIEMBRIE 2006
APARE LA AGNITA - PREȚ: 1 LEU

Din SUMAR

• **DEALU FRUMOS** - pag. 3
sau satul din centrul țării

Mirajul vestului golește satele!

- pag. 4

• **FESTIVALUL HÂRTIBĂCENILOR**
- pag. 5

Inceput de școală

Să nu vorbim de uniformă,
La unii, evident lipsește.
La ore sunt prezenți de formă,
Profesorul singur vorbește.

- pag. 7

Între sat și oraș

ASPECTE DIN VIAȚA SATULUI TÎRNĂVEAN
(deceniul IV - sec. XX)

Plasa Agnita făcea parte din județul Târnava Mare

Ca realități sociale, satele și orașele din județul Târnava Mare au o viață care, în unele cazuri, se împletește și se întregeste, orașul fiind o continuare pe un plan mai larg, mai amplu și mai complex al vieții de sat; în alte cazuri este paralelă, viața de sat și viața de oraș dezvoltându-se și curgând în două alvii deosebite, cu tangențe mai mari sau mai mici, dar deosebite.

Orașul din Târnava Mare este o continuare în planuri și cadre mai largi a vieții de sat pentru viața și așezările germanice de pe aceste locuri, pentru Sași, care în sate și orașe își citesc deopotrivă prezența și înfăptuirile de secole; satul și orașul au drumuri paralele pentru populația românească de aici, băștinașă pe aceste locuri, care înfrățită cu peisagiul, își găsește viața sa autentică doar în sat, așezarea străveche în care s-a consumat traiul înaintașilor ei, iar nu în orașul străini de peisagiul și sufletul ei, zidit de alții, pentru ei, și unde ea doar de câteva decenii se poate așeza.

- pag. 8

ȘCOALA DE ARTE ȘI MESERII NOCRICH

Școala de Arte și Meserii a fost înființată în 2002 cu profilul de textile-pielărie (la început) iar din 2006 cu o clasă de comerț. În prezent sunt 55 de elevi încadrați în clasele IX și a X-a. Atelierul de croitorie al școlii s-a înființat cu 10 mașini de cusut, practica comasată făcându-se la Cooperativa Îmbrăcămintea Sibiu (în Casa Modei - la mag. Dumbrava). Copii provin din familii sărace din comunele Alțina, Marpod și Nocrich (inclusiv satele aparținătoare) Trebuie specificat că 33 de copii au bursă „Bani de liceu” (o sumă de 1.800.000 lei/copil/ lună întreagă).

Directorul școlii, prof. de istorie Mihuleț Achim remarcă faptul că „este păcat că absolvenții nu se angajează în profilul în care s-au pregătit, deși au primit oferte, preferând alte slujbe – mai bine plătite. Băieții preferă sectorul de construcții iar cele mai multe fete preferă să lucreze în gospodărie.

Tel.: 0269-582.124 sau tel./fax: 582.101

Sediul principal în Nocrich, str. Principală nr. 157.

In atenția locuitorilor Văii Hârtibaciului !

Dorim să tragem un semnal de alarmă referitor la „renovările” sau „restaurările” efectuate în ultimul timp la fațadele clădirilor cu valoare istorică și nu numai.

Locuitorii Văii Hârtibaciului trebuie să conștientizeze faptul că locuiesc într-o zonă în care arta populară este abundentă și s-a păstrat în forma arhaică până în zilele noastre.

De asemenea, majoritatea noastră avem privilegiul de a locui în clădiri vechi dar frumoase și bine proporționate, rezultatul bunului simț estetic al strămoșilor noștri, indiferent de apartenența lor etnică.

Ștefan Vaida

(continuare în pag. 6)

TRAIUL ÎN COMUNA HENDORF (BRĂDENI)

Traiul sătenilor, locuința, ocupațiile, portul

În ce privește traiul sătenii țin foarte mult la el. Lucrează de dimineața până seara dar mâncarea o pun în primul rând. Astfel vara întrebunțează carne, fasole, cartofi, lapte, slănină, ouă.

Cât privește obiectele de bucătărie, au dispărut cu totul tradiționalele vetre pe care pâlpaia focul și au fost înlocuite cu mașini de găti și sobe de fier. Strachinele și lingurile de lemn au fost înlocuite cu farfuria de porțelan și cuțite de fier.

(continuare în pag. 5)

HÎRTIBACIUL - CEL MAI MARE AFLUENT AL CIBINULUI

Râul Hîrtibaci este cel mai mare afluent - ca dimensiuni morfometrice - al Cîbinului. Depășește Cîbinul la confluență atât ca lungime, cât și ca suprafața bazinală. El drenează partea sudică a Podișului Transilvaniei și traversează perpendicular patru anticlinale, care își lasă amprente atât în profilul său longitudinal, cât și în formarea cursului său și în organizarea rețelei hidrografice. Între altele, unor cute anticlinale i se datorește și cotului cu direcție nordică, format în aval de Agnita, între Benești și Alțina și piața de ape din amonte. În culoarul său larg, dar bine adâncit în platformă, se pot întâlni o serie de zone de subsidență locală, chiar și în apropiere de izvoare la Noiștat, unde fundul larg al văii a fost folosit pentru crearea unui lac de acumulare pentru piscicultura.

(continuare în pag. 2)

Biserica din Nucet cu geamuri termopan

MAICA NUMA ATĂTA-I BUNĂ

Pân' copiii și-i adună.

După ce i-o crescut mari,
Nu-i mai au nici-un habar.

Maica, până când mai poate,
Vine cu desagii-n spate;
La cel mic și cel mai mare,
Să le-aducă de mâncare.

Maica, dacă-mbătrânește,
Toți copiii o urăște:
Că-i neghioabă și bătrână,
Și li-i silă de-a lor mumă.

Și o mână să se ducă
La cel mare ori cea mică.
Că-i bătrână, nu mai poate
Să vie cu desagii-n spate.

Maica, dac-o văzut ce-i,
S-o întors la casa ei,
Și se târaie cum poate,
Că-i bătrână, nu mai poate.

Acum o căzut de zace,
Câte-o carte ea le face:
Să vină din depărtare,
Să le-mpartă ce mai are.

Un părinte poate crește
Șapte, opt copii, chiar zece;
Dar cu toții împreună
N-au grijă de a lor mumă.

Șerban Maria, 41 de ani (originară din Ighis), Agnita, 19 IV 1982
Textele folclorice au fost culese de Mircea Drăgan - Noiștețeanu

BIODIVERSITATE

Zona Satorilor Saxone reprezintă unul dintre ultimele peisaje medievale ale Europei, iar pajiștile sunt probabil cele mai întinse pajiști înflorite care au mai rămas în Europa depresionară. Zona de proiect reprezintă aproximativ 90.000 de hectare. Agricultură de joasă intensitate coexistă aici cu o abundență de floră și faună, multe dintre specii fiind incluse în „Lista roșie”, și multe habitate și specii fiind protejate sub Directiva Habitatelor UE.

Zona este descrisă ca următoare de către Ministerul Agriculturii, Păduri și Dezvoltări Rurale în program pilot de agri-mediu SAPARD 3.3.

• Zona propusă pentru Natura 2000 din SE Transilvaniei are o suprafață de 95000 ha, incluzând 10 comune și 30 sate mici. Aproximativ 18% din suprafața zonei este reprezentată de pajiști, 20% fâneță, 38% pădure, 25% teren arabil. Studiile științifice realizate în aceasta zonă au arătat că aceasta întrunește criteriile de zonă cu înaltă valoare naturală, având o bogată valoare floristică și de faună, incluzând multe specii internaționale amenințate cu dispariția, inclusiv habitate pentru specii de floră și faună menționate în Directiva Habitate, Anexele II, II* și IV, precum și peste 40 de specii de păsări menționate în Directiva Păsări Anexa I. Mai mult de 50 de specii de plante sunt înrudite cu specii de plante Europene și reprezintă importanță din punct de vedere al agro-biodiversității. Metodele tradiționale de pășunat și de întoarcere a finului au condus la o dezvoltare a pășunilor care acoperă cea mai mare parte a zonei pilot. Pajiștile bogate în specii conțin un amestec de floră de stepă, mediteraneană și carpatică. Mai mult de 1000 de tipuri de plante au fost înregistrate în zonă și reprezintă peste 30% din flora României. Multe din aceste plante și asocierile în care se dezvoltă sunt recunoscute în cadrul Directivei UE Habitate. Fânețele cu flora sălbatică sunt de asemenea o resursă genetică pentru viitoarea selecție a culturilor furajere, în special lucernă, trifoi și alte legume. Pajiștile uscate conțin mai mult de 20 de specii incluse în lista Roșie a României și cel puțin 9 dintre ele sunt listate în Anexa 2 a Directivei Habitate.

Importanța științifică și culturală

• Sunt puține zonele atât de întinse, cu peisaje străvechi intacte sau aproape intacte, în întreaga Europă, iar acolo unde mai sunt, rareori mai păstrează neatinse satele și agricultura corespunzătoare. Și flora, și fauna, sunt remarcabile.

• Această regiune depresionară cuprinde nu numai cele mai întinse fânețe non-alpine din Europa, ci și ultimii lupi și urși depresionari ai continentului.

• Satele, așezarea lor, practicile agricole și peisajele naturale facilitează studiul ecologiei istorice prin observație directă.

• Grădinile gospodăriilor din sate sunt colecții autentice de pomi, flori, verdeturi și legume - elemente vii într-un peisaj medieval.

• Așezările păstrează încă o mare varietate de plante medicinale străvechi, care atrag din nou atenția industriei farmaceutice.

• Flora constituie o resursă genetică importantă, îndeosebi prin bogăția de nutrețuri furajere (cum ar fi lucerna și trifoiul) sau prin plante înrudite cu cele de cultură (varza sălbatică).

Flora și Fauna

Peisajul găzduiește numeroase specii de floră și faună menționate în anexele II, II* și IV ale Directivei Habitatelor UE, precum și peste 40 de specii de păsări din Anexa I a Directivei, inclusiv:

Flora

• 10 familii de plante amenințate în Europa, incluse în anexele la Directiva Habitatelor UE și în Convenția de la Berna (printre care lăricea poloneză, angelica, arnica, papucul doamnei, miruța șarpelui, narcisa ochi-de-fazan și floarea paștelui);

• 77 de familii de plante amenințate cu dispariția la nivel național, incluse în „Lista roșie” a României.

- o biodiversitate agricolă de importanță globală, sub forma unor specii sălbatice ale plantelor de cultură și ale animalelor domestice. Peste 50 de plante sălbatice avându-și originea în această zonă sunt înrudite cu plante de cultură, constituind o potențială resursă pentru încrucișarea speciilor. Îndeosebi varietățile locale sălbatice ale plantelor furajere (cum ar fi sub-speciile de lucernă și trifoi existente în zonă) rămân un important element de agro-biodiversitate.

Fauna

• 23 specii de mamifere amenințate în Europa și protejate sub Directiva Habitatelor UE și Convenția de la Berna, inclusiv lupul, ursul, pisica sălbatică, vidra, șoarecele de apă, șoarecele pătat, alunarul mare și câteva specii de lilieci;

• 55 specii de păsări amenințate în Europa incluse în Directiva UE pentru Păsări Sălbatice, printre care uliul păsărar, uliul porumb, cristeiul și rața brună, precum și 76 de specii protejate la nivel național;

• 10 specii de reptile și amfibieni protejate sub Directiva Habitatelor UE și Convenția de la Berna (printre care broasca aurie);

• 11 specii de pești protejate de Directiva Habitatelor UE și Convenția de la Berna;

• Dintre cele 600 de specii de fluturi a căror prezență în zonă semnalată în zonă, 6 sunt protejate sub Directiva Habitatelor UE și Convenția de la Berna, iar 22 sunt amenințate cu dispariția la nivel local.

Amenințări

Biodiversitatea floristică, spre deosebire în pajiști, sunt fragile și au mare nevoie de măsuri specifice de conservare dacă acest prețios patrimoniu vor putea fi salvate.

Deși acest peisaj străvechi și special a rămas în mare parte intact, întreaga zonă este extrem de fragilă. Aplicarea îngrășămintelor chimice ar provoca daune însemnate asupra multor pajiști cu flori sălbatice și a habitatelor din Satele Săsești. Aceste amenințări trebuie luate în calcul și rezolvate în cadrul strategiilor de conservare a zonei:

• Intensificarea managementului pajiștilor, cu supra-îmbogățire de nutrienți datorită aplicării de îngrășăminte chimice sau a aglomerării de animale, sau a pășunatului intensiv, mai ales al oilor.

• Abandonarea sau restrângerea practicilor de gospodărire agricolă tradițională, cum ar fi cositul sau tăierea arbuștilor.

• Practici forestiere de scurtă durată, cum ar fi defrișările și pierderea de zone împădurite, sau plantarea de copaci exotici.

• Drenarea sau modificarea micilor zone umede existente.

• Colonizarea de către buruieni invazive, mai ales specii adventive agresive, cum ar fi borosteanul de toamnă (Fallopia japonica).

• Dezvoltarea unei infrastructuri nepotrivite pentru turism sau industrie.

• Colectarea necontrolată a plantelor medicinale sau a altor specii sălbatice.

• Pierderea plantelor ruderales din jurul satelor, inclusiv plante aromatice medicinale ori alte specii cu valoare economică sau culturală.

• Schimbările climatice, inclusiv perioadele lungi de secetă.

• Lipsa de conștientizare a publicului și lipsa informațiilor despre valoarea ecologică și culturală a zonei.

CRONICA UREMURILOR Spre informare și cugetare!

• **GRUPUL DE ACȚIUNE LOCAL (G.A.L.) din microregiunea Hârtibaciului a fost studiu de caz în perioada 7-10 noiembrie 2006, la Vatra Dornei.** Reprezentanții teritoriilor subregionale convocați pentru instruire în implementarea axei Leader (a doua serie) au dezbătut punct cu punct analiza teritoriului GAL-ului de pe Hârtibaci, analiza SWOT și parteneriatul din cadrul GAL-ului. D-na Elena Hulpuș, animatoarea GAL-ului de pe Hârtibaci a prezentat toate aceste materiale în calitate de agent de dezvoltare rurală. La toate lucrările instruirii au participat 3 reprezentanți din Franța, parteneri în proiectul România-Franța-Germania-Ungaria – Twinning Project RO 2004 IB AG 05 – Sprijin pentru Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale. Francezii reprezentând GAL-ul Hérault – o zonă de podiș din Franța au prezentat specificul programului LEADER din țara lor și fazele pe care le-a parcurs din anul 1991, respectiv: 1991-94 – Programul de inițiativă comunitară Leader I (selecția europeană a GAL-urilor); 1994-99 PIC Leader II – selecție efectuată de statele membre și 2000-2006 PIC Leader+ – selecție efectuată de statele membre. Trebuie menționat că dezbaterile au fost constructive și s-au primit aprecierile reprezentanților francezi și ai Ministerului Agriculturii, toți remarcând activitatea și implicarea responsabilă a comitetului de conducere al GAL-ului de pe Hârtibaci.

SECURITATEA ALIMENTARĂ

• **Un studiu despre securitatea alimentară, dat publicității în Franța, spune că jumătate din produsele alimentare din România sunt infectate cu substanțe cancerigene de tip „aflatoxina”.** Aceasta nu poate fi distrusă prin fierbere sau prin metabolism. Fenomenul infectării alimentelor cu aflatoxine în țările din sud-estul Europei este cunoscut de specialiștii occidentali de peste 15 ani și este denumit „sindromul balcanic”. Aportul de E-uri poate face ca un salam să conțină doar 5% carne. A apărut și siropul mutant. În anul 2004, în România exploda un scandal legat de importarea unui lot de boia de ardei (paprika) din Ungaria, infectat cu aflatoxina. Produsul a fost retras imediat de pe piață, dar nimeni nu a fost sancționat. Aflatoxina este o substanță cancerigenă produsă de ciuperci microscopice care infectează alimentele depozitate în condiții precare. Cel mai des este întâlnită în cafea, arahide, porumb, alune și condimente. Microorganismele mai sus menționate produc mai multe tipuri de toxine, din care cele mai periculoase sunt aflatoxinele, acestea fiind la rândul lor de mai multe tipuri.

Un studiu numit „Siguranța alimentară”, publicat în anul 2002 în colecția franceză „Științe și tehnici alimentare”, arată că România se afla printre țările infectate cu micotoxine. Din produsele autohtone analizate de francezi, jumătate mesteau de asemenea substanțe ucigașe. Capitolul „România” din acest document e intitulat „Studiile Dutton -1996” (adică studiile au fost făcute încă de la acea vreme), iar oamenii de știință occidentali situează țara noastră în zona afectată de ceea ce ei au numit, cu 15 ani în urma, „sindromul balcanic”. Inca de atunci se știa că populațiile României, Bulgariei și tarile fostului spațiu iugoslav consuma cereale puternic infectate cu ciuperci producătoare de micotoxine, de tip „aflatoxina”, în special cele care ataca rinichii. De ce? În timp ce tarile dezvoltate și-au creat tehnologii avansate pentru depozitarea alimentelor, tocmai pentru a preveni imbolnavirea populației cu micotoxine, tarile sărace, printre care și România, nu au investit nimic în acest domeniu. Dacă într-un siloz pentru cereale din Olanda, de exemplu, chiar și aerul este filtrat pentru a evita orice infectare a produsului alimentar, în tarile mai inapoiate, cum ar fi cele din America Latina și Europa de Est, principala problema a depozitarii sunt șoarecii și șobolanii - restul fiind considerat nesemnificativ - pentru că nu omul era scopul în sine, ci producția. Revenind pe plaiuri mioritice, la noi nu s-au făcut asemenea studii și nu s-a scos un cuvânt despre legătura dintre alimentele de pe piața românească și aflatoxine. Singurele date despre noi înșine ne pot da occidentalii, care spun ca cel puțin jumătate din hrana pe care o punem zilnic pe masa conține substanțe cancerigene de tip aflatoxina.

Cei mai afectați sunt bătrânii, copiii și gravidele

Limitele de la care micotoxinele devin periculoase sunt de ordinul microgramelor sau nanogramelor pe kilogram corp pe zi (miime de gram sau milionime de gram - n.r.), în funcție de tipul toxinei. Dacă organismul uman primește mai mult decât atât, ceea ce la noi se întâmplă zilnic, micotoxinele ataca materialul genetic, făcând posibilă apariția cancerului, în special la ficat. De asemenea poate determina apariția malformațiilor la nou-născuți. Cei mai afectați sunt bătrânii, copiii, femeile însărcinate și persoanele bolnave. Comisia Națională pentru Securitate Biologică știe foarte bine despre acest fenomen, dar deocamdată nu a putut face altceva decât sa pună în acord legislația românească cu cea europeană. Restul va depinde de banii investiți în infrastructura agricolă. Și, din păcate problemele legate de calitatea alimentelor nu se opresc aici.

Morții nu mai putrezesc

În urma cu trei ani angajații Administrației Cimitirelor și Crematoriilor Umane au adus la cunoștință conducerii instituției ca se confruntă din ce în ce mai des cu niște cazuri ciudate de mumificare a cadavrelor. Din lipsa de spațiu, în cimitirele bucureștene se practica deshumarea la șapte ani a osemintelor pentru a fi reînchinate la picioarele mormântului, pentru a face astfel loc unui alt decedat al familiei. Surprinzător, cadavrele, sau părți ale acestora, nu mai putrezesc. Ce sa fie, ce sa fie? Răspunsul l-a dat Gheorghe Mencinicopschi, directorul general al Institutului de Cercetări Alimentare: «Povestea era o cuprindere mai largă. Specialiștii europeni în alimentație au fost sesizați în anii '90 de faptul ca morții nu mai putrezesc și, în urma unor studii, s-a demonstrat ca acest lucru se datorează consumului de conservanți sintetici, adică E-uri. Aceasta este explicația și la noi.»

Un salam poate avea și 5% carne!

«Este bine sa ne ferim de toate E-urile, dar mai ales de conservanții sintetici, de coloranții sintetici și de aditivii care accentuează gustul. Din păcate insa, nu prea mai exista alimente care sa nu conțină asemenea substanțe. Este o necesitate a industriei alimentare moderne. Fără conservanți nu putem avea mâncare în magazine, dar, pe de alta parte, aceste E-uri sunt dăunătoare sănătății. Este un cerc vicios. Produsele mai ieftine au întotdeauna mai multe E-uri, asa ca aceia care tin la sănătatea lor ar trebui sa mănânce mai puțin, dar mai bun. Ceea ce în România este puțin posibil. Mai mult, din punct de vedere legal controlul aditivilor este problematic. Dacă o firma de mezeluri decide ca rețeta produsului trebuie sa conțină mulți aditivi, noi nu putem interveni. Astfel ca nu trebuie sa mire pe nimeni dacă într-un salam nu exista decât cinci la suta carne, este dreptul producătorului sa scoată pe piața rețeta pe care o dorește, adică mai ieftina și mai proasta, cu singura obligație sa specifice conținutul pe eticheta. În ceea ce privește sindromul balcanic, noi știm de aceste lucruri doar din cercetările făcute în Occident. Afiatoxina ataca în special ficatul și rinichii», ne-a declarat Gheorghe Mencinicopschi. De cele mai multe ori nici măcar aceasta cerința de etichetare nu este respectată la noi.

În România se utilizează peste 200 de aditivi alimentari

În paranteza spus, în România, este permisă utilizarea a peste 200 de aditivi alimentari. Printre cele mai periculoase E-uri sunt cele care dau gust, mai ales o puternică aromă de carne (E 621, E 634, E 635), cele folosite în produsele proaspete, chiar și în pâine, pentru a le conserva (E 210), coloranți folosiți mai ales la băuturile nealcoolice și la sosuri (E 102 - galben, E 129 - roșu). În Europa, doi aditivi coloranți au fost interziși (E 231 și E 232), fiind catalogați ca pesticide, dar în țara noastră continua sa fie utilizați. Riscurile consumului de aditivi alimentari sunt multiple pentru sănătate, dar efectele nu apar imediat. Atunci când o persoană prezintă stări de oboseală, lipsa de concentrare, amețeli, dureri de cap sau balonari se poate gândi, fara sa greșească, ca este urmarea consumului de aditivi.

Atenție la B.T.

În anul 2003 Comisia Națională pentru Securitate Biologică a descoperit într-un magazin din București un sirop obținut din porumb modificat genetic, pentru îndulcirea produselor de patiserie, produs importat în mod ilegal. Este primul caz de acest gen constat în țara noastră. Sigur, avertizarea ca siropul conține porumb «mutant» era trecută doar pe eticheta distribuitorului francez. Importatorul roman lipsește peste ea o eticheta în limba autohtona, unde evita sa treacă acest amănunt foarte important, deși legea îi obliga explicit la acest lucru. Mai mult, nimeni nu are voie sa importe asemenea produse decât cu acordul Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică (CNSB), lucru pe care importatorii nu l-au făcut. Porumbul modificat genetic, pe numele sau prescurtat «B.T.», face parte din categoria «organismelor transgenice de generația I», adică nu mai este porumb, ci o specie obținută din combinarea genelor plantei cu un microorganism, Bacillus Thuringiensis. E un fel de bacterie mare, cu frunze, care face popcorn. Pentru respectarea termenilor științifici, trebuie spus ca organismele transgenice sunt mai mult decât mutații. Aceștia din urma sunt specii naturale asupra cărora s-a intervenit genetic pentru sporirea, întărirea anumitor calități naturale. Adică nu se iese din cadrul natural al speciei. Organismele transgenice, în schimb, sunt «mutații la pătrat», adică niște combinații genetice între diferite specii în urma cărora apar specii absolut noi, pe cale artificială.

Cum s-a ajuns aici? Inca din anii 70, specialiștii în domeniul alimentației au ajuns la concluzia ca terenurile agricole existente nu vor putea face fata ritmului de creștere demografică și ca omenirea se afla în fata unei catastrofe prin înfometare. S-au căutat imediat soluții care mai de care mai ciudate. Una dintre ele s-a arătat a fi rentabila: alimentele obținute prin combinații între genele mai multor specii aflate pe niveluri diferite ale evoluției. Cele mai mari investiții în cercetarea acestui domeniu au fost făcute în Statele Unite ale Americii. Aceste firme au studiat posibilitatea obținerii unor culturi modificate genetic care sa scadă costurile de producție. Așa a apărut prima generație de organisme modificate genetic.

(continuare în pag. 3)

HÂRTIBACIUL - CEL MAI MARE AFLUENT AL CIBINULUI

(urmăre din pag. 1)

Hirtibaciul își are originea în formațiunile pliocene nisipoase de lângă Bărcuț, la limita vestică a Piemontului Odorheiuului, de la altitudinea de 600 m. În lungul cursului său, pe distanța de 88,2 km, are loc o cădere totală de 212 m (panta medie 2,4 m/km), care în aval de Noiștat devine mult mai mică (0,9 m/km). Afluenții săi au pante mari, putere de eroziune accentuată și procese de versant avoluate (studiate de T. Morariu, V. Gârbacea). Dintre afluenții mai importanți îi amintim pe cei din dreapta: Halmerul, Iacobeni, Proștea, Valea Înfundăturii, Valea Stricată, Coveșul (S=33 kmp, L=14 km), Hîrghișul (S=50kmp, L=14 km), Zlagna (S=55 kmp, L= 14 km), Hîrța (S=50 kmp, L=9km), Vurpărul , Zăvoiu (S=113 kmp, L= 17km), Daia și Cașolțul, iar din stânga pe Valea Morii, Albacul (S=108 kmp, L=28 km), Valea Androchinei, Marpodul (S=31 kmp, L=9 km) și Fofeldea.

Bibliografie: I. Ujvári - *Geografia Apelor României, Editura Științifică, București, 1972, pag. 406*

În atenția autorităților locale și județene:

PROIECTUL: SALVAȚI RÂUL HÂRTIBACIUL

OBIECTIVELE UNUI POSIBIL „CONTRACT DE RÂU”

- Restabilirea funcționalității normale ale ecosistemului de-a lungul cursului de râu
- Amenajarea și protecția albiei râului
- Punerea în valoare a cursului râului
- Încurajarea comunicării între Administrațiile locale, agenți economici, O.N.G-uri, instituții de învățământ, societatea civilă.

PARTENERI:

Agencia de Protecția Mediului Sibiu
Sistemul de Gospodărire a Apelor Sibiu
Primăriile riverane Hirtibaciului

POSIBILE ACȚIUNI:

- Monitorizare și control
- Curățirea albiei minore și majore
- Amenajarea albiei cu cascade
- Toaletarea arborilor
- Igienizarea malurilor
- Plantarea de noi arbori
- Amenajarea de popasuri turistice în zonele cu potențial peisajistic
- Organizarea unor seminarii cu prezentarea realizărilor și identificarea a noi posibilități de acțiune și contactarea a noi parteneri
- Manifestări educative pe teme ecologice

CERERE ȘI OFERTĂ LA INTÂLNIREA CU MARTIN BOTTESCH

Președintele Consiliului Județean Sibiu Martin Bottesch și vicepreședintele Iosif Moldovan și-au dat întâlnire la Agnita cu primarii din Brădeni, Bruuiu, Chirpăr, Iacobeni, Merghindeal, Mihăileni și Agnita, pentru a afla păsurile acestora și a le prezenta Proiectul de Buget al Consiliului Județean pentru anul 2007.

Au vrut să afle mai marii județului ce probleme sunt în zonă și pe unele le-au aflat. Primarul din Brădeni Aurel Dobre a cerut 150 000 lei pentru a termina de reparat școala din Țeline unde este necesar un grup social adecvat, a cerut sprijin pentru realizarea drumului de la Retiș la Țeline și completarea sumei necesare pentru ajutoare sociale. Primarul din Mihăileni, Ioan Schiau, a cerut 2000 de lei necesari să cumpere motorină pentru transportul elevilor și tăiatul lemnelor. Viceprimarul Ioan Moraru s-a arătat îngrijorat de starea drumului dintre Chirpăr și Nou Român, care se degradează tot mai mult din cauza transporturilor de balastru cu mașini de 40 de tone. Dar cei mai mulți bani i-a solicitat primarul din Agnita Radu Curceanu. Aici mai multe proiecte eligibile au nevoie de cofinanțare și realizare de utilități.

Pentru blocul ANL cu 13 apartamente ce se va construi pe str. Avram Iancu sunt necesari 200 000 lei pentru utilități (apă, curent, gaz). La Colegiul AT Laurian, s-au adus utilaje pentru practica elevilor și fiind mari consumatoare de energie electrică, aproximativ 100 KVA, este necesar un transformator, care împreună cu introducerea apei costă 150 000 mii lei. Au fost aprobate proiectele de introducere a apei la cizmele stradale și hidranți în Ruja și Coveș și canalizarea zonelor Floreasca, Climăs, Școlii și Mihai Viteazu în valoare de 4,1 milioane, la care Primăria trebuie să contribuie cu 300 mii pentru cofinanțare. Tot pentru cofinanțare sunt necesari 220 de mii ca să se realizeze stația de selectare și transfer a deșeurilor, proiect finanțat din fonduri Phare, în valoare de 2,2 milioane Ron. Primăria mai are nevoie de 300 000 lei pentru terminarea și darea în folosință a Unității de Asistență Medico Socială. Agnita este coparticipantă împreună cu 12 municipalități din Europa la un proiect „INTERREG III B” realizat

de Institutul de Cercetări de Mediu din Austria și finanțat de Uniunea Europeană, care prevede refacerea centrului urban și programe culturale, pentru care va primi o finanțare de 150 000 mii de Euro dar trebuie să contribuie cu o cofinanțare de

100 000 lei. Una peste alta primarul agnitean are nevoie de 900 000 lei pentru a cofinanța lucrări de peste 11 milioane Ron. S-ar bucura dacă și Consiliul Județean va sprijini acest efort financiar, bugetul local fiind prea mic pentru solicitări atât de mari.

Mai marii județului și-au notat toate solicitările și au promis că vor fi analizate în Consiliul Județean, unele din acestea putând fi rezolvate printr-o eventuală rectificare de buget din luna noiembrie.

După o scurtă pauză președintele Martin Bottesch a prezentat Proiectul Bugetului Județean a cărui valoare este de 115 761 mii lei, menționând că este mai mic decât al municipiului Sibiu.

Din aceștia cei mai puțini au fost repartizați pentru ordine publică, 166 mii, apoi pentru locuințe, servicii și dezvoltare publică 300 mii, pentru apărare 360 mii. Cei mai mulți bani se duc pentru cheltuieli sociale, respectiv 63 995 mii lei, în condițiile în care impozitul pe venit este de 46 288 mii. Desigur sunt mulți necăjiți, bolnavi cronici, handicapați, bătrâni neputincioși și săraci, care trebuie ajutați dar sunt destui care se fac că sunt și destui care se duc să caute de lucru rugându-se la D-zeu să nu găsească, iar când găsească îi doare lenea de nu se pot mișca.

I. Bârsan

CRONICA VREMURILOR Spre informare și cugetare!

(urmăre din pag. 2)

Orezul cu gene de porc și roșia pe jumătate pește

S-a studiat, de exemplu, o combinație de cartof cu gena de bacterie. Acest produs are forma și gust de cartof și, în plus, este rezistent la boli și la dăunători, adică nu mai are nevoie de ierbicide și insecticide, eliminând multe cheltuieli de producție. Tot prin combinare genetică a fost obținut un tip de soia care rezistă la ierbicidul universal anticlorofila. Acest ierbicid ucide orice plantă, mai puțin soia transgenică. Porumbul » B.T.», alt transgenic, este rezistent la viermele de porumb. Culturile acestei specii artificiale nu mai au nevoie de tratamente speciale împotriva dăunătorului. Cel mai recent și spectaculos produs al acestei generații OMG sunt roșiile transgenice pentru zonele foarte reci, care au fost combinate cu gene ale unui pește. Aceasta roșie nu are nici un fel de probleme cu frigul, crește în câmp deschis, în condițiile unei veri de scurtă durată și da o recolta foarte bogată. Există însă și OMG din generația a II-a, deocamdată în faza de studii teoretice, care vor intra pe piața peste cativa ani. Un exemplu: orezul modificat genetic din generația a II-a va avea componentele nutritive de cereala, dar și pe cele de carne. Produsul e gândit pentru țările slab dezvoltate, unde populația se hrănește aproape exclusiv cu orez, lucru care duce la subnutriție. Aceste populații vor continua să mănânce numai orez, dar nu unul oarecare, ci super-orezul care are și proteine de carne. Spus plastic, pilaful va fi recoltat de pe câmp cu carne cu tot. Mai există o ramură a ingineriei genetice care se ocupa de animalele transgenice. Aceste organisme modificate genetic nu vor apărea pe piața prea curând. Aici lucrurile sunt mai complicate, în sensul că s-au obținut porci transgenici care sa nu aibă grăsime, sau lapte de vacă cu insulina, pentru bolnavii diabetici, dar genetica animala e mult mai complexă decât cea vegetală, iar specialiștii se tem încă să lanseze pe piața asemenea produse. Sunt periculoase alimentele modificate genetic? Unii specialiști spun ca da. Primul produs obținut prin aceasta tehnica și destinat vânzării, de exemplu, a fost o versiune modificată genetică a unui hormon - BST somatotropina - care stimulează producția de lapte la vaci. Conform Raportului Uniunii Europene, administrarea de BST stimulează producerea unui hormon care atunci când este secretat în cantități mari în lapte stimulează dezvoltarea malignă a celulelor canceroase. Folosirea acestui hormon a fost asociată și cu o creștere relativă a apariției cancerului la sân și prostata la consumatorii umani.

Catastrofa agriculturii românești după 2007

Una peste alta, anomaliiile de pe piața alimentară românească risca să devină o catastrofă a agriculturii românești, după 2007. «În următorii ani vom asista la un adevărat război între produsele noastre și cele occidentale și suntem total nepregătiți pentru aceasta luptă. România a greșit încă din 1990, când s-a împărțit bugetul de subvenție la 4 milioane de agricultori, indiferent cine au fost. Sumele s-au risipit pe mici parcele care nu au produs decât pentru autoconsum. Dacă banii ar fi fost canalizați către rețehnologizare am fi avut acum 1,5 milioane de agricultori pregătiți tehnologic să se bata cu cei din Uniunea Europeană. Am pierdut bani și timp prețios și nu știu cum vom recupera decalajul. Teoretic, în 2007 putem exporta în Europa jumătate din producția agricolă, dacă aceasta se va ridica la standardele de calitate. Dar nu se ridică... Pe de altă parte, neseriozitatea actualilor producători ne va costa foarte scump de la 1 ianuarie 2007. Occidentali abia așteaptă să găsească produse alimentare sub standardele uniunii pentru a interzice produsele autohtone. Sa dau un exemplu. Dacă într-un sat din Teleorman se va găsi lapte infectat cu aflatoxine, producția de lapte va fi sistată în tot județul cu pricina. Puteți ghici care produse îi vor lua locul...» ne-a spus Adrian Dobrescu, director al Oficiului de Consultanță Agricolă București.

DEALU FRUMOS sau satul din centrul țării

(continuare din numărul trecut)

Discutând de patrimoniu, în zonă există peste 240 de cetăți săsești cu biserici fortificate între care doar aproximativ 40 sunt administrate într-un fel sau altul.

Din fericire în toamna anului 2003, cetatea și căminul cultural săsesc (construit pe un zid și un turn al cetății) din Dealu Frumos sunt preluate în comodat, pe 25 ani de Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu (UAUIM) București, locația devenind Centru de studii în arhitectura vernaculară, aici desfășurându-se o parte din practică, studenții de la „restaurare”.

În 2004 – 2005, s-au investit peste 2 miliarde lei vechi în restaurare și renovări. Am convingerea că la Dealu Frumos există cel mai elegant cămin cultural (din mediul rural) din zonă. Dispunem de 15 locuri de cazare, lavoare, cabine wc și cabine de duș, o frumoasă sală de spectacole sau conferințe.

De curând UAUIM a preluat și clădirea școlii germane, ca fiind retrocedată, intrând deja în renovare. Aici se vor amenaja săli de cursuri, săli pentru conferințe, spații de cazare (pentru studenți).

De la preluarea acestei locații s-au desfășurat în premieră o serie de acțiuni importante pentru sat. Astfel, în octombrie 2004, o echipă de ofițeri din Germania ne-a sprijinit în scanarea (cu laser) întregii cetăți, exterior și interior, noi dispunând de prima lucrare tridimensională de acest fel din țară.

În octombrie 2005, reușim să organizăm la Dealu Frumos, cu succes, decernarea premiilor pentru cei mai buni arhitecți din România, un festival de 2 zile, non-stop, „In Between”, un festival cu juriu internațional și cu premii de multe zeci de mii de euro. A fost și prima experiență de cazare a peste 80 de persoane în sat, la familii.

1 iunie 2005, ziua copilului, îi scoate pe picii de clasele a III-a și a IV-a din „normalitatea” desenelor pe asfalt și a cântecelor.

Școala cu clasele I-IV Dealu Frumos - învățătoare Nemeti Liliana, venind în sensibilizarea copiilor pentru patrimoniu, organizează împreună cu Școala Agnita clasele I-IV, învățătoare Toma Aurica, prof. Anița Constantin, Școala cu clasele I-VIII Merghindeal, învățătoare Birsan Bianca, prin C.S.A.V. Dealu Frumos, un concurs de acuarelă „Casa mea, Satul meu”, copiii primind cărți, diplome și mape cu

truse de desen profesionale. Acțiunea a fost sprijinită de fundația Pro Patrimonio, fiind inclusă într-un program de anvergură „DECIDE”(DE Cine Depinde) cu finanțare de la British Council. Copiii primesc în plus o excursie la cetățile din sudul Transilvaniei. Lucrările lor au fost expuse la „Casa Luxemburg” Sibiu, Muzeul de etnografie Brașov, casa Goleșcu din Câmpu Lung Muscel, cele mai reușite desene fiind propuse pentru cărți poștale U.N.E.C.S.O.

În 1 iunie 2006, acțiunea continuă cu sprijinul Centrului de Studii în Arhitectura Vernaculară Dealu Frumos elevii beneficiind, ca premiu, de o frumoasă excursie de patru zile la mare.

1 iunie aduce copiilor din Dealu Frumos și o mare surpriză. O secțiune a Festivalului Internațional de Teatru, de la Sibiu, se manifestă în cocheta sală și pe stradă, Trupa franceză de spectacol stradal „The serious Road Trip”, urmată de concertul de muzică medievală a trupei „Aeternum”. Momentul sensibil al zilei de 1 iunie a fost ca de altfel la toate acțiunile noastre, de acum prietenii noștri, Ansamblul de copii „Cununa” al Casei de cultură din Agnita care au emoționat de fiecare dată asistența – le mulțumim!

În octombrie 2005 suntem gazda unui Workshop internațional la care au participat arhitecți de la cea mai bună școală de arhitectură de la Paris, școala de la Chaillot.

În iulie-august 2006 Centru de Studii de la Dealu Frumos găzduiește alt workshop internațional cu studenți din Italia, Spania și România. Organizatori : Centrul de Studii în Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București, Școala de Specializare în Restaurare - Universita La Sapienza Roma, Esuela Tecnica Superior de Arquitectura de Madrid. O reușită cu ecou internațional. Roadele acestor ateliere studențești au fost propuneri de restaurări și reabilitări a unor obiective din Dealu Frumos.

Pentru 2007, pe lângă practicile studenților arhitecți, ne-am propus aducerea unor acțiuni culturale din cadrul „Sibiu – capitală culturală europeană – 2007”, introducerea satului într-un circuit turistic, organizarea unei tabere de sculptură.

Dir. adm. MARCEL NEMETI
Colegiu Universitar de Restaurare și
Conservare Sibiu

PROFILE

Prof. Mihuleț Achim

Director
coordonator școli

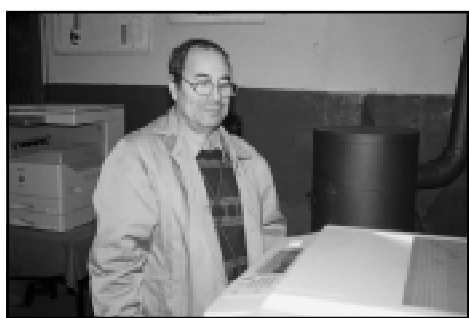
Nocrich

Director

Școala de Arte și Meserii

Nocrich

S-a născut în Țichindeal la 12.08.1950, a absolvit școala primară în satul natal, gimnaziu la Nocrich iar liceul la Agnita. Este absolventul Universității Babeș-Bolyai din Cluj Napoca secția de Istorie la fără frecvență – promoția 1980. Din anul absolvirii a lucrat ca învățător în Țichindeal, profesor necalificat în Ghijasa de Jos și profesor la Nocrich. Este căsătorit cu Rodica Lucia și are doi fete, ambele studente în Sibiu: Raluca Lucia (la două discipline: istorie și jurnalistică) și Anca Ioana (la jurnalistică).

Ec. Elena Hulpuș

Reprezentanta
Microregiunii
Hârtibaciului

(născută la 20 mai 1955, în satul Carpen – comuna Drașov, județul Alba – Țara Secașelor)

Este economișă – absolventă a Academiei de Studii Economice din București – Facultatea de Comerț (1975-1979) este înscrisă la master 2006-2007 „Administrația și relațiile de muncă în dreptul intern și dreptul comunitar”.

Este membră în Consorțiul de Dezvoltare Regională privind Învățământul profesional și tehnic și membră în Comitetul Local de Dezvoltare în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Sibiu. Este consilier superior în cadrul Consiliului Județean Sibiu la Serviciul de Dezvoltare Regională și Integrare Europeană având o experiență profesională de 14 ani. A participat la elaborarea Strategiei de Dezvoltare a județului Sibiu 2002-2006 și a Strategiei de Dezvoltare a județului Sibiu 2006, 2007-2013. A participat la conferințe și instruirii privind integrarea în Uniunea Europeană, pregătirea portofoliului de proiecte la nivelul C.J. Sibiu structurate pe POR (Programe Operaționale Regionale) și POS (Programe Operaționale Sectoriale) în vederea accesării Fondurilor Structurale după aderare în UE – ianuarie 2007.

ARTIȘTII DE LA COLEGIUL „A.T. LAURIAN”

Spectatorii veniți la Casa de Cultură pentru un spectacol folcloric, au avut plăcuta surpriză să fie întâmpinați la intrare de o tânără pictoriță, care în fața unui panou pe care erau expuse câteva icoane, făcea demonstrații de pictură pe sticlă. Silvia Păcurar este elevă în cl a XI-a B și frumusețea icoanelor pe sticlă care-i aparțineau dovedesc sensibilitate și talent.

Mai departe, în holul mic, o altă expoziție intitulată „Festivalul Național al Șanselor Tale”, prezenta pe lângă câteva frumoase tablouri realizate de Olariu Ioana și Baboi Luminița-Anca din cl a XI-B, 6 panouri cu lucrări inedite. Elevii din cl a IV-a au realizat lucrări de artă combinând culorile cu alte materiale. Au făcut din ghinde și castane iepurași, din semințe pești, din scoici fluturași, din pietricele răuște pe lac, din nonculori copaci și case, din nuanțele albastrului au făcut Marea și din culori calde Vara.

Și pentru că toți sunt talentați îi prezentăm în ordine alfabetică: Raluca Bârsan, Roxana Fița, Roxana Găvârlaş, Coleta Giupană, Roxana Gaga, Marius Grecu, Paul Hegeduș, Kassandra Hirst, Adi Itu, Cosmin Madar, Răzvan Moldovan, Adrian Oprean, Andreea Sebeșan, Nicoleta Varga și Denisa Muntean. Toți merită

felicități și mai ales învățătoarea lor Maria Muntean.

ALȚINA 1291-2006

715 ANI DE ATESTARE
DOCUMENTARĂ

Originea toponimă. Ipoteze.

1. Numele Alțina ar putea corespunde actualei localități „Alzen” de pe Rinul inferior, locul de baștină al coloniștilor aduși pe aceste meleaguri.

2. Numele Alțina derivă din „Alzo”, întemeietorul așezării, un german colonist, sau de la un vestit meșter pe nume „Aliza” (totodată și un arbore), în traducere Arin.

3. O legendă istorică relatează despre venirea primilor pionieri, în număr de zece - care s-au așezat aici, toți având același rang și poziție socială, de aici rămânând numele de „ALLZEHN”, ceea ce în traducere înseamnă „toți zece”

4. O altă legendă spune că o delegație de zece bărbați a cerut primarului cetății Hermannstadt (Sibiu) aprobarea de a se stabili pe aceste meleaguri. La întrebarea acestuia câți sunt, răspunsul a fost simplu: -“ALLES ZEHN” - “toți suntem zece”, prin acest răspuns fiind deja stabilit numele așezării.

5. O altă legendă, relatează că aici, inițial, ar fi fost un oraș, care fiind prea aproape de cetatea Sibiului, nu a avut sorți să supraviețuiască din cauza concurenței iar terminologia germană ar fi dat numele așezării: “ALL - ZU - NACH”, în traducere “prea aproape”.

6. Thomas Nägler, în lucrarea “Așezarea sașilor în Transilvania”, Ed. Kriterion, București, 1981, arată că denumirea localității ar veni de la cuvântul din limba germană “Alzenan” - “valea arinilor”

În toponimia germană s-a păstrat denumirea de Alzen, iar în românește Alțina.

Situația populației legale a microregiunii Hârtibaciului (2001-2006) este următoarea:

Orașul Agnita - capitala microregiunii Hârtibaciului a cunoscut o scădere a populației de la 12.363 (1.01.01) la 11.467 locuitori (la 1.01.06), diferența fiind de 896 de persoane (7,2475% - o pondere ce se situează mult peste cea de 4,69% - la nivel de județ).

Comuna Alțina - cunoaște o creștere a populației legale - astfel: de la 1635 persoane (1.01.01) la 1685 persoane (1.1.06) - o creștere relativă de 3,06% - 50 persoane.

Comuna Arpașu de jos - cunoaște o creștere a populației legale - astfel: de la 2.708 persoane (1.01.01) la 2.791 persoane (1.1.06) - o creștere relativă de 3,07% - 83 persoane.

Comuna Bîrghiș - cunoaște o scădere a populației legale - astfel: de la 2.095 persoane (1.01.01) la 2.088 persoane (1.1.06) - o scădere relativă de 0,34% - 7 persoane

Comuna Brădeni - cunoaște o scădere dură a populației legale - astfel: de la 1.538 persoane (1.01.01) la 1.447 persoane (1.1.06) - o scădere relativă de 6,29% - 91 persoane

Comuna Bruiu - cunoaște o scădere dură a populației legale - astfel: de la 757 persoane (1.01.01) la 726 persoane (1.1.06) - o scădere relativă de 4,27% - 31 persoane

Comuna Chirpăr - cunoaște o scădere dură a populației legale - astfel: de la 1.559 persoane (1.01.01) la 1.492 persoane (1.1.06) - o scădere relativă de 4,49% - 67 persoane

Comuna Iacobeni - cunoaște o scădere a populației legale - astfel: de la 2.720 persoane (1.01.01) la 2.650 persoane (1.1.06) - o scădere relativă de 2,65% - 70 persoane

Comuna Marpod - cunoaște o creștere a populației legale - astfel: de la 745 persoane (1.01.01) la 826 persoane (1.1.06) - o creștere relativă de 10,88% - 81 persoane.

Comuna Merghindeal - cunoaște o scădere dură a populației legale - astfel: de la 1.369 persoane (1.01.01) la 1.274 persoane (1.1.06) - o scădere relativă de 7,46% - 95 persoane.

Comuna Mihăileni - cunoaște o scădere dură a populației legale - astfel: de la 1.058 persoane (1.01.01) la 941 persoane (1.1.06) - o scădere relativă de 12,44% - 117 persoane.

SĂ CREȘTEM CAPRE!

Creșterea caprelor pe Valea Hârtibaciului este o tradiție.

“Capra este, din toată zootehnia noastră, singurul animal ca ne poate duce în Europa, chiar de mâine” susține prof.univ. dr. Stela Zamfirescu, președinta Asociației Naționale a Crescătorilor de Capre - CAPRIROM. La finele lunii august pe Valea Hârtibaciului se creșteau 5.719 de capre, pe primul loc fiind comuna Iacobeni cu 1130 capete (circa 19,75% din total). Situația clasamentului este:

1. Iacobeni cu 1130 de capre
2. Roșia cu 1010 capre
3. Chirpăr cu 600 de capre

Pe ultimele locuri se situează Merghindeal cu 39 capete și Marpodul cu 55 capete.

Proverbul românesc « să moară capra vecinului » nu a dus la dispariția caprei. Ea a supraviețuit, în coarnele ei fiind drapelul întregii zootehnii românești. Așii zootehnicii românești spun că - după intrarea în UE - avem o singură șansă: să umblăm cu capra prin Europa. Mulți vor zâmbi, dar trebuie să se știe că pentru laptele și brânza de capră nu ni s-au fixat cote, se poate produce cât vrem și vinde pe măsura producției.

Unde vaca moare de foame, capra se satură și dă lapte bun ca de mamă. În Dobrogea circa 100.000 de capre, fac lapte

din uscături, din nimic ! Occidentul trăiește cu fixația mâncării ecologice, sănătoase, iar laptele de capră este compus din lanțuri de aminoacizi scurte (5-6 atomi de carbon) - cel face ușor digerabil, neconținând deloc colesterol fiind cel mai indicat la afecțiuni precum tuberculoza, indigestiile și alergiile. Medicina tradițională a susținut de milenii capra. Institutul Palas de Cercetare și Producție pentru Ovine și Caprine din Constanța, fondat în 1897 susține că animalul săracului - capra - este acum aur curat. Mulți crescători de ovine din județele Mehedinți, Dolj, Constanța, Tulcea s-au reorientat spre caprine. Dar în România un singur crescător de capre - își prelucrează singur laptele, în țară existând șase centre de procesare a laptelui de capră. Capra este o mină de aur dar lipsa inițiativei în domeniu face să se piardă multe oportunități. Într-un an, o capră dă lapte de zece ori mai mult decât greutatea ei, mai mult decât o vacă ! Pe lapte nu dă nimeni mai mult de 7000 lei vechi, iar în Franța dă 15 euro !

Până în 1990, România era pe primul loc în Europa ca țară crescătoare de capre. Caprele s-au vândut în țările arabe pe prețuri mici, acum cu 830.000 de capre situându-ne în urma Albaniei. Franța, Albania, Spania, Portugalia, Grecia și Italia câștigă miliarde de euro pe exportul de brânză de capră.

Marius Halmaghi

DOSARELE TRANZIȚIEI (I)

Mirajul vestului goleşte satele!

POPULAȚIA MICROREGIUNII HÂRTIBACIULUI (2001-2006)

Dionisie Pop Marțian nota, în 1863, că: „statistica este, pentru cei care o posedă, o prețioasă avere națională” fiind „singurul tărâm sigur pe care un guvern prevăzător trebuie să întemeieze rațiunea reformelor sale”.

Populația legală a județului Sibiu a scăzut în ultimii cinci ani dramatic. Dacă la 1 ianuarie 2001 populația întregului județ era de **441.312 locuitori**, la **1 ianuarie 2006 aceasta a scăzut la 420.637 locuitori**, diferența fiind de 20.675 de persoane. Practic 4,69% din populația din 2001 nu mai figurează în evidențele statistice județene. Am prezentat situația județeană pentru a analiza situația microregiunii comparativ cu situația globală a județului Sibiu.

Comuna Nocrich - cunoaște o creștere a populației legale - astfel: de la 2.522 persoane (1.01.01) la 2.759 persoane (1.1.06) - o creștere relativă de 9,40% - 237 persoane.

Comuna Roșia - cunoaște o creștere a populației legale - astfel: de la 4.429 persoane (1.01.01) la 4.944 persoane (1.1.06) - o creștere relativă de 11,63% - 515 persoane.

Comuna Vurpăr - cunoaște o creștere a populației legale - astfel: de la 2.277 persoane (1.01.01) la 2.415 persoane (1.1.06) - o creștere relativă de 6,06% - 138 persoane.

Un clasament inedit al microregiunii ar putea fi efectuat funcție de creșterea/scăderea populației în termeni absoluți, în perioada 2001-2006:

1. Comuna Roșia - o creștere a populației cu 515 persoane

2. Comuna Nocrich - o creștere cu 237 persoane

3. Comuna Vurpăr - o creștere cu 138 persoane

4. Comuna Arpașu de Jos - o creștere de 83 persoane

5. Comuna Marpod - o creștere cu 81 de persoane

6. Comuna Alțina - o creștere cu 50 de persoane

7. Comuna Bîrghiș - o scădere cu 7 persoane

8. Comuna Bruiu - o scădere cu 31 persoane

9. Comuna Chirpăr - o scădere cu 67 persoane

10. Comuna Iacobeni - o scădere cu 70 persoane

11. Comuna Brădeni - o scădere cu 91 persoane

12. Comuna Merghindeal - o scădere cu 95 persoane

13. Comuna Mihăileni - o scădere cu 117 persoane

14. Orașul Agnita - o scădere cu 896 locuitori

Același clasament analizat prin prisma creșterii/scăderii relative-procentuale - raportate la totalul populației se modifică astfel:

1. Comuna Roșia - creștere relativă de 11,63%

2. Comuna Marpod - creștere relativă de 10,88%

3. Comuna Nocrich - creștere relativă de 9,40%

4. Comuna Vurpăr - creștere relativă de 6,06%

5. Comuna Arpașu de Jos - creștere de relativă de 3,07%

6. Comuna Alțina - creștere relativă de 3,06%

7. Comuna Bîrghiș - o scădere relativă de 0,34%

8. Comuna Iacobeni - o scădere relativă de 2,65%

9. Comuna Bruiu - o scădere relativă de 4,27%

10. Comuna Chirpăr - o scădere relativă de 4,49%

11. Comuna Brădeni - o scădere relativă de 6,29%

12. Orașul Agnita - o scădere relativă de 7,2475%

13. Comuna Merghindeal - o scădere relativă de 7,46%

14. Comuna Mihăileni - o scădere relativă de 12,44%

Indiferent de criteriu adoptat, pe primele locuri se situează comunele Roșia, Marpod, Nocrich, Vurpăr - localități ce au reușit în ultimii ani să păstreze un trend pozitiv al nivelului populației legale. Cui se datorează aceste tendințe pozitive?

Scăderea cea mai drastică a populației în microregiunea Hârtibaciului se poate observa în localitățile Mihăileni, Merghindeal, Agnita, Brădeni. Cui se datorează aceste tendințe negative?

O simplă lectură a localităților ce păstrează un trend puternic pozitiv poate sugera că situația geografică a acestora le favorizează. Astfel Roșia, Nocrich, Marpod și Vurpăr sunt unitățile administrative cele mai apropiate de municipiu Sibiu, centrul de reședință județean ce se pregătește să devină o aglomerație urbană puternic industrializată. În opoziție cu acestea localitățile Mihăileni, Merghindeal, Agnita și Brădeni sunt situate departe de centrele industrializate și liniile de comunicație principale. Este o primă observație ce trebuie analizată atât prin prisma sporului natural cât și prin cea a sporului migrator. (va urma)

Marius Halmaghi

Mulțumim Direcției Județene de Statistică Sibiu pentru amabilitatea și promptitudinea furnizării informațiilor necesare.

© Etape Advertising - Proiect demografic - Microregiunea Hârtibaciului

COMUNA BÎRGHIȘ

INFORMAȚII UTILE

PRIMĂRIA BÎRGHIȘ – cod poștal 557035

Localități componente: Bîrghiș, Apoș, Ighișu Vechi, Pelișor, Vecerd, Zlagna

Populația stabilă (2002): 2.146, din care 1.089 bărbați și 1.057 femei
Comună Bîrghiș este înfrățită cu localitatea LA MEZIERE - FRANȚA

Primar: Mândreanu Gheorghe
Viceprimar: Popirad Gheorghe
Secretar: Sasu Teofil
Tel.: 0269-517.101
Fax: 0269-517.106

APARATUL PRIMĂRIEI BÎRGHIȘ:
Contabil: Miclea Elena
Agent agricol: Șerban Sandu
Casier: Rusu Ana
Specialist cadastru: Vass Aurelia
Guard: Stănuț Mariana

ȘCOLI ÎN BÎRGHIȘ

Director coordonator școli:
Hanea Elisabeta

Școli în comuna

Bîrghiș:
Școala clasele I-IV Bîrghiș (cu 4 cadre didactice)
Școala clasele I-IV Pelișor (cu 2 cadre didactice)
Școala clasele I-IV Apoș (cu 2 cadre)

Școala clasele I-IV Ighișu Vechi (1 cadru)
Școala clasele I-IV Zlagna (1 cadru)
Gimnaziu (clasele V-VIII) în Bîrghiș (9 cadre didactice)

Grădinițe în comuna Bîrghiș:

- grădinița din Bîrghiș cu 2 educatoare
- grădinița din Pelișor cu 1 educatoare
- grădinița din Apoș cu 1 educatoare

Dispensar uman Bîrghiș 199 – medic Comănici Simona

Dispensar veterinar Bîrghiș 231 – medic Gligor Ioan

Asociația neguvernamentală „Bîrghiș'90” - președinte Cornelia Suciu

SOCIETĂȚI COMERCIALE ÎN BÎRGHIȘ

Bîrghiș – S.C. TAMIRO – magazin mixt cu 2 puncte de lucru, bar – patron Robu Mihaela

- S.C. SIMPATY - magazin mixt și bar – patron Herciu Viorica

- S.C. NEMO – magazin mixt – patron Breazu Ioan

- S.C. LACTA – colectare lapte, fermă vaci pe 27 ha

proprietate; în fermă sunt 39 de vaci adulte și 6 tineret; laptele se predă la Hochland!- patron Dragomir Maria

Apoș – A.F. Stoica Virginia – magazin

A.F. Stoica Traian - gater lemn

Pelișor – S.C. Simpaty – magazin mixt

- S.C. DUOCOMP – bar și alimentară – patron Solomon Aurel

- societate confecții mobilier pentru export (orice tip de mobilă)

- patron Suciu Niculiță Ștefan

Vecerd – magazin mixt punct de lucru- S.C. Liliacul –

Ighișu Vechi – S.C. LILIACUL sediu - patron Frățilă Ioan – cu magazin mixt

- S.C. IGHISANA – firmă transport marfă și lucrări agricole – patron Rogozan Ioniță

- A.F. Comsam - magazin alimentar – patron Samoilă Pavel

- S.C. CMOIL - benzinărie și magazin – patron Cădea

Viorel; autoservice în Sibiu

Zlagna – S.C. OPEN - alimentară

COMUNA MIHĂILENI

INFORMAȚII UTILE

PRIMĂRIA COMUNEI MIHĂILENI

Primar: Schiau Ioan

Viceprimar: Gâdea Eugen

Secretar: Luchian Maria

Aparatul Primăriei Mihăileni

Agent agricol: Hila Ștefan

Contabil: Bian Elena

Asistent social: Hila Oana (în concediu de maternitate, înlocuită de Bian Ancuța)

Agent fiscal: Bălaș Ioan

Director Școală: prof. Dumitrescu Minerva

Grădiniță în Mihăileni – ed. Bela Aurelia și

În Metiș – ed. Hila Anina

Biserici ortodoxe:

- Mihăileni și Șalcău – pr. Dumbravă Dorin

- Moardăș și Răvășel – pr. Dancu Aurel

- Metiș – pr. Opiș Claudiu

Dispensar uman în Mihăileni – dr. Dogaru Ileana – tel.: 254.525

Dispensar veterinar: dr. Anton Valentin; tehnician veterinar: Bela Virgil

Post de poliție: șef de post – Alexe Marin; agent Dan Ioan Nistor

Bibliotecar și agent fiscal: Bălaș Ioan

TRAIUL ÎN COMUNA HENDORF (BRĂDENI)

În trecut le ieșise Hendorfenilor “vorba” de “beutori” și “șterpelitori”. Era obișnuită strigătura:

«Hendorfean cu zeghea sură»

Ziua bea și noaptea fură»

Bine înțeles că această zicală nu li se mai poate aplica azi, majoritatea lor fiind oameni cumpătați, rar se găsește printre ei vreun bețiv.

Cât privește locuințele, toate sunt din piatră, cu temelii solide. Sunt influențate de cele ale Sașilor. Fiecare casă se compune dintr-o tindă, o cameră de culcare, o alta de oaspeți, “casa din-ăinte”, și o ultimă odaie care are diferite destinații. Sub aceste camere se află cămara nelipsită și în față o altă odaie în care de obicei locuiesc bătrânii familiei. Toate locuințele sunt foarte luminoase deci igienice, fiind construite cu geamurile spre răsărit și având și spre curte alt rând de geamuri; așa că soarele luminează toată ziua. Noaptea, sătenii întrebunțează lămpi cu gaz în care ard “feștile”.

Cât privește așternutul, satisfac toate cerințele de ordin igienic și moral. Sătenii au saltele umplute cu paie, au cearcafurii și perne lucrate numai de gospodine. Plapome nu întrebunțează decât pentru oaspeți. Călătorul obosit nu și va chinu capul pe perne umplute cu paie sau cu fân, ci se va odihni pe perne umplute cu puf.

De asemenea nu vei găsi - vara sau iarna - cloștile sau vițelii prin tindă, ci - din bunăvoința gospodarului - în grajduri și n cotețe.

În curte se observă o ordine exemplară: toate lucrurile agricole sunt la locul lor; de asemenea grămada de gunoi și groapa destinată zemei de gunoi. Pietruită pe jos, curtea are un farmec deosebit. Absolut toate locuințele sunt igienice, de o construcție puternică și confortabilă. Toate sunt influențate de stilul rigid săsesc; par cetățui inepugnabile ale vreunor stăpâni feudali de origine teutonică.

În schimb dacă exteriorul caselor este influențat, fiecare își amenajează interiorul după gustul său. Astfel se găsește mobilă compusă din «lăiți» înflorite admirabil și sculptate, cari se pot trage, mării, folosindu-se ca paturi; se găsesc mese, dulapuri («coastăne») din brad, înflorite, blidare splendid ornate; icoane și n fine acele faimoase «ștergare» prinse sub vre-o icoană sau sub oglindă cu o adevărată măiestrie. Odăile sunt pictate în stil românesc; foarte puține se găsesc înflorite exotice. La cele

mai multe case găsești și câte -un brâu tricolor tras discret cu acea măiestrie și discreție de care numai țărânul român e capabil.

Portul este absolut românesc (ardelenesc). Sunt temeri că cu timpul va pătrunde modernismul și pe la sate făcându-i pe țărani să uite că păstrându-și portul curat românesc își păstrează însuși ființa națională.

Portul bărbătesc e foarte sobru, iarna, făcându-ți impresia de ceva solid. În schimb vara e o splendoare.

Iarna se compune din: cisme trase peste cioareci, cămașă puțin înflorită, haină «frijură», din pănură și de multe ori «zeghe» sau «zeche».

Vara: cisme, cioareci albi, cămașă splendid înflorită, încinsă cu o curea solidă și pălărie neagră încunjurată de o bandă neagră cu alb.

Femeile poartă iarna rochii de culoare închisă, ca și vara; ie înflorită frumos cu negru și un piețar mic din catifea minunat cusut. Unele poartă pieptăraș din piele de miel, ornat admirabil. Pe cap: năframă, de asemenea cusută.

Vara: rochie de culoare închisă, ie splendid «împuiată» cu o adevărată gamă de culori; pieptăraș din catifea cusut cu fire de mătase și «aur», desfăcut discret la piept sus; și pe cap o pălărie mare, albă, din paie pentru umbră cu o panglică roză sau albastră și cu diferite flori artificiale.

Bibliografie: *Monografia comunei Hendorf - raionul Agnita, elaborată de Gheorghe Tohăneanu din Zărnești, originar din comună. Lucrarea în manuscris dactilografiat a fost pusă la dispoziția Colegiului de Redacție de către Muzeul «Văii Hirtibaciului» Agnita. (pag. 21-23)*

FESTIVALUL HÂRTIBĂCENILOR O ȘANSĂ PENTRU TINERII TALENTAȚI

După 12 ediții festivalul, „Cânt și Joc pe Hârtibaci” și-a confirmat valoarea devenind o rampă de lansare pentru interpreții de muzică populară dotați cu talent. În majoritatea emisiunilor folclorice prezentate pe micul ecran apar interpreți care au fost premiați la acest festival și care au

limbav. Măndrele hârtibăcene au prezentat pe scenă nu numai calități vocale deosebite ci și două costume foarte frumoase, specifice locurilor natale. De altfel pentru frumusețea costumului și interpretarea deosebită a doinei, Andra a primit Premiul Special al juriului. Fiind debutante pe scena concursului avem convingerea că le vom mai asculta și la alte ediții și vor cucerii și alte premii.

Pentru cei mai mici interpreți juriul a luat anul acesta înțeleapta hotărâre de a nu stabili un clasament. Dragostea copiilor pentru cântec nu trebuie alterată de ambiția câștigării unui trofeu. Ei trebuie să cânte pentru plăcerea lor. Lucian Blaga a spus că „Dragostea și înțelepciunea copiilor e jocul”, și participarea copiilor la un festival trebuie să fie o joacă. Faptul că în ansamblul Hârtibaciului instructorul

Ioan Sârbu învață peste 70 de copii primii pași de dans, și din aceștia 10 sunt și soliști vocali ne dă speranța că jocul și cântecul popular nu se vor termina.

Pe timpul festivalului, holul Casei de Cultură a fost și gazda unei expoziții cu vânzare realizată de agnițeanca Violeta Roman domiciliată acum în Feldioara lângă Brașov. Aceasta după ce a învățat de la săsoaice tehnica de a face dantelă cu suveica, realizează bijuterii textile, și bate cu ele târgurile meșteșugărești din țară și din afară câștigând admirația specialiștilor, diplome și bani. Cel mai frecvent expune în Muzeul Țărânului Român „Dimitrie Gusti” din București. O așteptăm să mai revină prin locurile natale la alte manifestări.

Și pentru că orice concurs începe cu preselecția merită să remarcăm că anul acesta două concurente reprezentând zona noastră, au fost admise pe scena festivalului. Acestea sunt Ionela Stănuț din Chirpăr și Andra Hordobeț din

PE INTERNET GĂSIȚI ȘI ... BANCURI

• Vine un american în România să-și pornească o mică afacere, o fabrică. Găsește un țaran care avea de vânzare ceva pământ, se înțelege la preț cu acesta și rămâne să îl cumpere cu condiția ca țaranul să-și ia stupii care-i avea pe un colțșor al terenului că albinele înțepă și îi dau bătaie de cap. Țaranul încearcă să-l convingă că nu înțepă și să le lase acolo pentru că nu ocupă loc mult dar americanul tot nu vrea. Atunci țaranul îi spune:

- Mă americanule! Eu te leg gol pușcă de un copac o noapte întreagă și dacă se atinge o albină de tine îți dau tot pământul pe gratis!

Americanului îi surâde ideea preferând să-l înțepă o albinuță pentru delușoarele de pământ pe care le avea în fața ochilor și acceptă.

Vine a doua zi țaranul; îl găsește pe acesta tot supt, sfrijit, dacă mai avea vre-o 5 kg pe el...

-Ce-ai pățit mă? S-a atins vre-o albină de tine?

-Nu... mă țarane... Dar vițelul ăsta n-are mamă??!!

• Ion și Gheorghe se întorc de la cosit. Cu căruța cu fân, direct pe șosea. Se aude 'vrrrrrr' și pe lângă ei trece o motocicletă.
- Mă Gheo, l-ai văzut pe ăla? N-avea cap.
- Cum să n-ai văzut cap, mă? Mai lasă dracului țuca aia.

Mai merg ei puțin și iar, 'vrrrrrrr', alt motocicletist.

- Mă Gheo, nici ăsta n-avea cap.
- Ți-am zis să lași țuca aia. Unde s-a mai văzut motocicletist fără cap?

După un timp se aude din nou 'vrrrrrrr' și o altă motocicletă îi depășește.

- Auzi Ioane, ai avut dreptate. Țștia n-au cap. Întoarce și tu coasa în partea cealaltă.

• Doua babe în cimitir.

Una întreabă:

- Tu câți ani ai?

- 97, răspunde a doua.

- ...și.. mai pleci acasă?

În atenția locuitorilor Văii Hărtibaciului !

(continuare din pag. 1)

A venit însă un moment de tranziție în care trebuie să decidem între vechi sau nou, între lemn sau plastic. Este trist faptul că mulți dintre cei care își renovează casa recurg la materiale și tehnici care nu numai că nu arată bine, dar strică aspectul arhitectonic al unei străzi. Ne referim aici în mod special la geamurile termopan care sunt "la modă" dar provoacă adevărate discordanțe estetice în cazul unei construcții vechi. Nici o fereastră sau oblon din plastic nu poate concura cu o fereastră istorică, un oblon de lemn sau un geam de sticlă original. De cele mai multe ori este posibilă păstrarea ferestrelor și a obloanelor originale doar prin câteva reparații. De exemplu, diverse elemente deteriorate pot fi refăcute după modelul original și înlocuite. Reparația nu are voie să schimbe împărțirea ferestrei și a sprosurilor! Feroneria poate fi și ea reparată sau păstrată și refolosită, la fel ca și geamurile vechi de sticlă.

În cazul în care fereastra veche nu se poate repara ea poate fi înlocuită cu una nouă, dar nu din PVC. Se pot folosi geamuri termopan dacă ramele sunt din lemn. Dacă considerați că fereastra din lemn nu etanșează prea bine puteți recurge la garnituri de cauciuc sau bureți de etanșare care în final nu se văd.

Din păcate există exemple în zona noastră unde chiar edificiile bisericesti cu valoare istorică au fost batjocorite cu ferestre din PVC. Facem un apel către toți preoții și primarii satelor hărtibăcene să descurajeze orice idee de acest gen.

O altă problemă estetică o ridică renovarea neadecvată a fațadelor. O nuanță de culoare nepotrivită poate deranja ochiul format al unui turist străin sau ne poate deranja chiar pe noi. Atenționăm în acest sens folosirea atentă a galbenului, care este mai greu de „nimerit” și dezaprobăm categoric folosirea nuanței „citron”. Recomandăm folosirea nuanțelor mai puțin stridente, astfel ca fațada să se poată integra în ansamblul cromatic al străzii.

Nu uitați că în următorii ani numărul turiștilor atrași de programul "Sibiu capitala culturală 2007" va crește semnificativ, iar aspectul satelor noastre poate face o primă impresie neplăcută.

Dacă nouă nu ne pasă de zona noastră, atunci cui?

Ștefan Vaida

STRATEGII GEOPOLITICE 2006-2025

10 PROVOCĂRI MONDIALE

Studii europene centralizate la Institutul de securitate al UE au sintetizat principalele tendințe pe plan mondial într-un raport prezentat miniștrilor apărării din țările UE, în Finlanda – la începutul lunii octombrie. Principalele tendințe sunt următoarele:

1. Îmbătrânirea populației mondiale ce va crea probleme sociale considerabile, prin scăderea populației active și presiuni majore asupra sistemului de pensii. Vor fi afectate țările UE, China și parțial Rusia. India va ajunge China (cu o populație puternic întinerită). SUA se vor menține datorită imigrației – salvându-se de la această tendință. Africa și Orientul Mijlociu va cunoaște boomuri demografice – pe fondul unui nivel de dezvoltare foarte scăzut.

2. Producția va fi puternic delocalizată. Toate industriile ce solicită forță de muncă vor fi relocalizate. Țările dezvoltate vor deschide filiale sau vor încredința producție unor firme străine, păstrându-se în interiorul granițelor sectoarele de cercetare și dezvoltare. Europa va rămâne competitivă în telecomunicații, aeronautică și industria auto. China va recupera întârzierile în IT, biotehnologie și aeronautică. În 2025 primele cinci puteri mondiale vor fi SUA, China, Japonia, India și Germania.

3. Petrolul și cărbunele – miza viitorului. Resurse de bază astăzi, vor fi puternic solicitate și în 2025, datorită creșterilor de consumuri cu circa 50%. (țările în curs de dezvoltare vor solicita circa două treimi din consumuri). Creșterea puternică a consumului va afecta major clima ducând la scăderea precipitațiilor în Orientul Mijlociu, Africa, nord-vestul Chinei și Asia centrală.

4. O lume interdependentă, inegală și diversă. Mondializarea ca factor dominant va duce la scăderea rolului UE (grav afectată de îmbătrânirea populației) dezvoltându-se un

sistem multipolar de cooperare internațională, fapt ce va accentua concurența acerbă pe piețele energetice, la resursele materiale și în sferele de influență.

5. SUA – va păstra un statut de superputere economică și politică. Imigrația hispanică va restructura societatea americană într-o societate bilingvă, populația crescând puternic, pe fondul mării inegalităților în distribuția bogăției, amenințările teroriste și al imigrației ilegale. Principalii vectori ai politicii americane vor fi securitatea aprovizionării energetice și rivalitatea concurențială cu China. SUA va rămâne parametrul cheie al Noi Ordini Mondiale.

6. Exploziile demografice și urbane asociate cu încălzirea planetei și degradarea continuă a mediului vor crea premisele dezvoltării de „noi maladii” – având la bază noi tulpini virale. Anual apar noi agenți patogeni ce se extind rapid la nivel regional cu un puternic impact asupra dezvoltării economice, aici putând fi amintiți: gripa avară și SARS.

7. Orientul Mijlociu și Africa – două regiuni instabile cronic. Persistența conflictelor religioase va duce la polarizarea economiilor pe exploatarea materiilor prime cu creșterea continuă a extracțiilor petroliere (în Africa subsahariană - Angola și Nigeria) ceea ce va avea drept consecință dependența puternică față de exterior, în lipsa unei „revoluții verzi” în Africa.

8. La masa marilor puteri patru noi țări. În 2025 primele patru țări ce conduc economic lumea vor fi SUA, China, Japonia și India. China își va tripla produsul intern brut – devenind un mare poluator – emisiile sale de dioxid de carbon ridicându-se la 19% din emisiile globale iar 1/3 din apele teritoriale vor fi poluate. Politic China evoluează spre un

„regim autoritar soft”. India va continua politica de „discriminare pozitivă” pentru promovarea castelor inferioare și va merge în parteneriat cu Statele Unite pentru contrabalansarea Chinei și a fundamentalismului musulman. În America Latină, Mexicul și Brazilia se vor impune sistematic cu ajutorul SUA.

9. Rusia – țară bogată, dar mai slabă. Dacă astăzi produsul intern brut al Rusiei este mai mic decât al Franței, în 2025 va crește fiind mai mare decât al Franței și Italiei luate împreună. Creșterile se vor datora marilor resurse petroliere și de gaz ceea ce va transforma Euroasia în subansamble regionale profund diferențiate economic. Mortalitatea crescută, natalitatea redusă va duce la scăderea populației – migrarea populațiilor tinere spre zonele prospere economic și accentuarea inegalităților. Regimul actual se va întări într-un regim de „democrație autoritară”.

10. Globalizarea va afecta puternic Europa. Reducerea constantă a bazei materiale va duce la creșterea șomajului și reformarea radicală a sistemelor de securitate socială, piețe de muncă și sisteme educative. Cu condiția de a promova inovația tehnologică, UE poate păstra poziții puternice în domeniile chimiei, produselor farmaceutice, telecomunicațiilor și tehnologiilor energetice din surse regenerabile. Se anunță o competiție acerbă cu SUA și China în domeniile biotehnologiei și nanotehnologiei. UE va rămâne o regiune sigură și relativ bogată, în pofida violențelor politice, religioase și etnice din imediata vecinătate. Presiunea imigraționistă puternică va fi din Africa, sărăcia determinând un veritabil exod.

(prelucrare după Evenimentul Zilei – 7.10.2006, precum și alte articole similare din presa centrală)

Marius Halmaghi

COMUNITATEA ȘTIE FOARTE BINE CE VREA.

Comunitatea

Comunitatea, ca tipologie, poate fi definită prin caracteristicile membrilor ei și prin interesele comune ce leagă oamenii împreună. Este evident că orice comunitate este greu de definit din afară! Se pot defini arii geografice prin elemente politice sau economice dar elementele de moștenire și relații sociale pot crea comunități ce nu apar pe hărțile trasate.

Caracteristicile pot reflecta:

- atribute personale (vârstă, sex, etnie, rudenie)
- credințe (religioase, culturale, politice)
- poziții economice (statut ocupațional, venituri și sănătate, locuire)
- calificări (experiență educațională, calificare profesională)
- relațiile cu serviciile locale (chiriași, pacienți, asistenți, furnizori)
- plasări (atașamente față de vecini, sat, oraș sau națiune)

Principiile procesului de implicare a populației:

1. implicarea în scopuri comune,
2. Implicarea pentru deschidere și flexibilitate
3. Implicarea pentru lucrul comunitar cu oameni care au calificări și cunoștințe la îndemână
4. Implicarea pentru distribuirea puterii în comunitățile care sunt afectate de utilizarea ei
5. Implicarea pentru respect reciproc, toleranță și încredere
6. Implicarea pentru forme multiple de reprezentare
7. Implicarea pentru comunicare continuă
8. Implicarea pentru organizarea de relații de voluntariat în comunitate care să fie independente

În comunitate se pot realiza relații de cooperare și relații de colaborare, astfel:

- cooperarea este atunci când două sau mai multe persoane lucrează împreună pentru o sarcină sau un proiect care are o viață limitată și care servește scopurilor unor indivizi particulari;
- colaborarea este atunci când oamenii se asociază pentru a crea un sens comun sau pentru a răspunde unor nevoi locale care altfel nu s-ar putea pune în discuție, și care privesc întreaga comunitate.

Autorii implicării comunității sunt cei ce activează în domeniile:

- public
 - privat
 - voluntariat
 - comunitatea însăși.
- De ce trebuie implicată comunitatea? Motivația este diversă dar poate fi sintetizată astfel:
- o cerere sau o obligație externă?
 - nevoia de a face o schimbare sau o îmbunătățire?
 - drepturile celor afectați?

O comunitate are trei drepturi esențiale:

- să influențeze relația cu furnizorii de servicii;
- să influențeze planificarea serviciilor
- să propună noi canale în procedurile de luare a deciziilor prin care să poată influența sau chiar lua deciziile care o interesează.

BENEFICIILE IMPLICĂRII

Îmbunătățirea relațiilor dintre comunitate

și decidenți aduce beneficii:

- îmbunătățirea serviciilor – mai ales acolo unde resursele sunt limitate
 - furnizorii de servicii sunt încurajați să se apropie de public și să învețe de la public pentru ca nevoile publicului să fie mai ușor percepute,
 - utilizarea resurselor latente ale comunității (calificări, talente, contacte influență locală, timp, etc.)
- Inițiative de îmbunătățire a serviciilor:
- relația consumator-utilizator,
 - training-ul personalului ce protejează clientul
 - proceduri de plângere
 - strategii de relații de informare a publicului
 - cutii de sugestii – campanii cu cărți poștale
 - strategii de dezvoltare a comunității

COMUNITĂȚILE FORTIFICATE (cu putere sporită)

O comunitate poate fi întărită dacă se iau următoarele decizii legate de strategia de luare a deciziilor:

- strategii de descentralizare,
- grupuri de management ale proiectelor,
- consilii de vecinătate,
- controlul asupra construcțiilor comunitare, organizațiilor voluntare, etc.
- strategii de dezvoltare comunitară,
- companii aflate în proprietate comunitară (trusturi de dezvoltare, întreprinderi comunitare, etc)
- asociații ale cetățenilor;

AUTOMATUL BUCLUCAȘ

Incredibil!!!...Așa mi-am spus și eu când am intrat pe ușa colegiului și am zărit un automat. Credeam că visez. Într-un colț al clădirii, lipsit de importanță până acum, se afla „o parte din Rai”. Parcă plutind, m-am îndreptat spre el. Mi-am cumpărat o cafea și, în delir, m-am îndreptat spre sala de cursuri. Am auzit însă o voce puternică și, în același timp, isterică: **”STOP! STOP! OPREȘTE-TE!”** Asta a fost „ciupitura” care m-a trezit la realitate. Până să mă întorc, în mintea mea s-au derulat tot felul de gânduri și întrebări... „oare cu ce am greșit? Pe cine am supărat? De ce!?! Totul era așa de frumos”. Când i-am văzut fața a fost un adevărat șoc. Plin de furie, cu sprâncenele încruntate se îndrepta spre mine. Cu un nod în gât și o voce tremurândă mi-am făcut curaj și am întrebat ce s-a întâmplat. O satisfacție macabră i se citea pe chip: „Cafeaua nu se servește în clasă!!! Există un loc special amenajat pentru acest lucru.” M-am mai liniștit, ba chiar m-am bucurat pentru că s-a realizat acest lucru în al nostru colegiu. Încântat, l-am rugat să mă conducă într-acolo pentru a putea servi cafeaua. Mi-am și imaginat o sală primitoare, cu mese și scaune, și... cu o atmosferă caldă. Surpriză! Ne-am oprit în fața automatului. M-am uitat în jur dar n-am observat nimic. Într-un târziu, am zărit două bănuțe care nu păreau la locul lor. Eram convins că s-au făcut modificări într-o clasă, iar bănuțele urmau să fie mutate acolo. Însă m-am înșelat! Acela era locul în care se servea cafeaua.

Ce frumos, dragi colegi! Servim cafeaua împreună cu profesorii colegiului în locul „special” amenajat.

O glumă bună, nu? Avem de ales: să bem cafeaua în „poziție de drepti” sau așezați pe bănuțele aflate în curtea colegiului, la o temperatură de două grade Celsius.

Savurați-o cu plăcere!!!
(Această „creație” este un pamflet și trebuie luat ca atare.)

Armean Ionuț
Cls. A XI-a B

ÎNCEPUT DE ȘCOALĂ

După ce trei luni de zile
Am stat și am lenevit în pat
Acum începe iarăși școala
Și ne trezim cu noaptea-n cap.
Când ceasu-n creier parcă-ți sună
Tresari ca ars, nu poți să crezi...
La școală pașii te îndrumă
Și vezi doar fețe de chinezi
Văzând că mulți adorm în clasă
Uitând mereu de învățat
Profesorii au zis: Ei, lasă!
Le vom aduce automat!
Acum pot bea o cafeluță,
Un cappuccino sau un ceai
Poate c-ar bea și-o palincuță
Dar beau din astea, că nu-i bai.
Să nu vorbim de uniformă,
La unii, evident lipsește.
La ore sunt prezenți de formă,
Profesorul singur vorbește.
Și parcă n-ar fi fost deajuns
Să-ți pară orele povară,
Bilet de voie au introdus,
Să nu putem ieși afară.
Dar asta e. Te resemnezi,
Când ceasul iarăși te-a trezit
Pe drum vei întâlni chinezi,
Nici uniformă n-ai găsit,
În bancă iar stai și visezi
Și tot așa la nesfârșit...
Cătălina Novac cl a XI-a A

TRAGE-MI BOGHII ȘI-MI GÂCEȘTE

Codru' di ce-ngălbenește,
Omu' di ce -măbătrânește.
Codru'-de zăpadă grea,
Omu'-de inimă rea.
Codru'-de zăpadă mare,
Și omu'-din supărare.
Spune-mi, măculiță, spune
Di ce n-am noroc pe lume?
Io ț-am spus și ț-oi mai spune
Că tu n-ai noroc pe lume.
Că norocu-i floare rară,
Nu-nflorește-n orice vară.
În vara când te-ai născut,
Norocu' n-o-nflorit
Să-ți pot pune-n așternut.

Mihăilă Ana, 67 de ani,
Coveș, 19 mai 1988

Am învățat

Am învățat frumosul de la mama
Și de la tata ca să nu am teamă
Iar de la lună am aflat misterul
În nopțile când înstelat e cerul.
Pe codru l-am avut întotdeauna frate
Tăcerile naturii vibrează-n trupul meu,
Mă simt în seva lui și-n florile lui toate,
Că pentru mine-i codrul altar și Dumnezeu.
Ioan Ghip

SĂ ÎNĂLTĂM TROIȚE

EROI MORȚI PENTRU PATRIE

Altare vechi, biserici înegrite
De ploii, de vânt, de vifore și jale
Stau mărturie de vremuri prea slăvite
Cu sfinți martiri și fețe voivodale...

Să ocrotească-n neamului ființă
Voivozii s-au luptat cu îndârjire
Și fiecare mândră birușină
S-a preschimbat în sfântă mânăstire!....

Atâți eroi căzut-au pentru țară
Și-atâția sfinți cinstesc iconostasul,
Ca și străbunii ziditori de țară
Să înălțăm troițe la tot pasul.....

Să înălțăm troițe și altare
De-asupra glorioaselor morminte
Și'n rugăciunea noastră fie-care
În orice zi să ne aducem aminte!....
O piatră, o fântână sau o cruce,
Icoane de lumini și suferință,
Să ne vorbească în taină la răscruce
De cei ce s'au jerfit pentru-o credință....

În bronz măreț și falnic să sclipească
Cei ce-au căzut pe strămoșești ogoare,
Și slava lor de-apururi să trăiască
În marmura pe veci nemuritoare!

Mircea Dem. Rădulescu

Societatea „Cultul eroilor” a fost înființată în septembrie 1919, sub Înalta ocrotire a M.S. Regina Maria și prezidată de I.P.S. S. Dr. Miron Cristea - Patriarh al României și avea ca scop:
- cercetarea și descoperirea mormintelor de Eroii, fără deosebire de confesiune sau origine etnică,
- îngrijirea acestor morminte și întreținerea lor

-înființarea, organizarea, înfrumusețarea și întreținerea cimitirelor de onoare
- Comemorarea Eroilor: „Ziua Eroilor”, monumente, plăci comemorative, cruci, troițe, publicații, etc.

Bibliografie: Troițe și monumente, vol. II, - Societatea CULTUL EROILOR - Atelierele „Glim” Breaza Prahova

LUMEA NOASTRA

Nimic în lumea asta nu este întâmplător. Apele reci, mingea de foc de pe cer pe care noi pământeni o numim soare, curcubeul care joacă în zeci de culori în fața ochilor noștri atunci când apare pe cer, chiar și râsul copiilor care sună ca un cristal în lumea aceasta nedreaptă.

Pământul, universul cunoașterii noastre, casa noastră, locul nostru care ne-a fost dat dintr-o lume așa mare, pare un sâmbure răsărit parcă dintr-un lan care nu are nici început dar nici sfârșit.

Iar noi ce suntem? Oamenii cu părul de aur, oamenii cu părul de foc, vor rămâne întotdeauna un mister.

Marcu Marius Leonard
Cls. a V-a A

E UREMEA COLINZILOR

Se apropie sărbătorile de iarnă și e bine să ne amintim cum era odată, cum petreceau românii aceste sărbători când „veșnicia se năștea la sat”. Pentru aceasta am apelat la fragmente din „Monografia Județului Târnava Mare” unde Ilarion Cocișiu descrie și obiceiuri de pe Valea Hârtibaciului.

Obiceiul colindatului a fost însoțit pe vremuri (în tot județul) de jocul ritual al turcii (capră, cerb) însă astăzi e tot mai restrânsă aria de răspândire a acestui rit, limitându-se la comunele dinspre cotul Oltului și câteva din jurul Mediașului.

Colindele le clasificăm în lumești și religioase. **Colindele lumești** sunt cele care au de scop felicitarea celui la casa căruia se cântă. Așa sunt colindele de primar, de preot, de fată de măritat, de om bătrân, de cioban etc., toate exprimând în cea mai delicată formă, considerația față de cel colindat.

Numim **colinde religioase** cele în care e vorba de nașterea, viața și patimile Mântuitorului, viețile sfinților ori alte episoade religioase, descrise după legendă, povestiri ori scrieri apocrife, fără respectarea textului biblic.

Cântecul de stea, spre deosebire de colindele religioase, sunt produse semicărturărești de origină mai recentă, de mai mică valoare folclorică și se recunosc prin respectarea întocmai a textului biblic(a adevărului evanghelic).

De altfel, între colindele religioase și cântecul de stea s-au produs cu timpul contaminări, iar acolo unde cântecul de stea au tins să ia locul colindelor, (cu sprijinul preoților și cărturarilor satului!), adesea cântecul de stea se cântă pe melodii vechi de colinde. Astfel granița nu e chiar atât de tăioasă(din punct de vedere muzical) între cele două genuri

Asupra timpului și felului în care se colindă iată ce spun câțiva dintre informatori:

Ioan Șchiopotă 29 de ani din Retișul, în 1930 mi-a povestit cum flăcăii se adună încă dela Sf. Nicole, își aleg „tistiile”, care să-i conducă până la lăsatul secolui: Primar mare, mic și casier. Aceștia fac cereri la pretură ca să se poată „băga la o gazdă”, aleasă dintre fruntașii satului și cu copii mai puțini. Încep repetițiile, împărțiți în două grupe și în această formă responsorială învață (pentru a nu obosi) și tot astfel colindă în noaptea de ajun, după vecernie. Întâi colindă la preot, apoi la primar și învățătorii. După aceea se împart fiecare grup în două cete egale și unii încep dintr-un cap alții dintr-un alt cap de sat și colindă până se întâlnesc înspre ziuă la mijlocul satului, apoi

pleacă cu toții la gazdă, unde colindă toate cele 6 cântece de stea.

Colindatul în două părți (probabil și ca să nu se obosească prea tare), în fața mesei cu daruri, e aproape în tot județul.

În Ghijasa de sus, sunt o serie de colinde pentru nume, ca cea a lui Zahai, a lui Ion, a lui Ilie, a lui Petru, etc. Peste tot se cântă colindele în care e vorba de fată, la casa cu fete; ori de băieți, colinde de voinici; cea a judeului la primari, a ciobanului la cioban, etc.

Darurile primite sunt; băutura, bani, colac de grâu; în unele părți se dă și carne. Pentru strângerea darurilor, aleg în sjun pe unul mai nou intrat între feciori, care nu știe bine colindele „Calul”, care poartă desăgii și e bucătar și paharnic.

Cântecul de stea mai mult cântate în județ sunt: Trei crai de la răsărit, Steaua sus răsare, Acum vremea ne-a sosit, În orașul Vitfleem Mărire 'ntru cele 'nalte, Sculați frați, nu mai dormiți, Ce vedere(sau o ce veste) minunată, Isbăvirea ne-a sosit....

În Retișul și câteva comune în jur, adevăratele colinde se cântă în seara de Sf. Vasile, când umblă copiii dela 5-15 ani, în grupuri de câte 3-10 pe la vecini și rudeni, iar ceva mai spre miezul nopții vin grupuri de femei care colindă „Zuorile”. În tot județul, flăcăii ascund în noaptea de anul nou, porțile de la fete, cu care fac strungi în drum, iau cănepa netoarsă a femeilor și o duc departe, și fac o mulțime de asemenea glume usturătoare și adesea supărătoare.

GRĂUL, VINUL ȘI MIRUL

Ști tu Doamne ștore
Hoi dalerui Doamne
Că noi ne-am eșit
Cu Crucea la câmp
De noi ne-am cătat
Grânele-s de bune
Livezi-s de verzi
Secări d'înflorite
Le-oarzeles de coapte
Mult am d'ocolit
Pân-am nimerit
La lină fântână
Zău, cu apă bună
Și ce se făcură
Doi câini de păgâni
Mult ne-o tot pândit
Pân-am adormit.

Pe Domnul prinseră
Și ni-l mai duseră
La Curți de Pilat
Mare chin i-o dat
Pe cruce de brad.
Daltă că-i băteră
Cuie de oțel
Prin tâlpi și prin palme
Sânge la curgeare
Și jos că-n cădere
Vin bun de făceare
D'arți-l încingeare
Cu brâu de măceșu
D'alți-l descingare
Carne culegeare
Și jos că-mi cădeare
Grâu bun se făceare
D'alți că-i punere
Cununa de spini;
D'alți i-o luară,
Sudori c-asudară
Și jos că-mi cădeare
Mir sfânt se făceare
Creștini alergară
De se botezară
Și se-n creștinară
Noi ne-o cântămu
Și ne-o colindămu
Popii i-o'nchinămu
Ghijasa de Sus 28 V 1935

MAICA SE ROAGĂ SĂ-I CREASCĂ ION MARE

Soarele Domnului nostru
Soare-i Doamne răsărit
Cu razele răzimând
Sub prisvoar-s tot covoară,
Tot covoară, mese-ntinse,
Mese-ntinse și subscrise.
Jos la masă cine șade?
Șade maica lui Ionu
De roagă pe Dumnezeu
Să-l văd vârstă de voinic.
Haină neagră-și îmbrăcând
Luce-ș d-arme încingând
Mustăcioară-ș înherând
Pe-un cal bun încălecând
Și țările ocolind.
Noi cântăm și-o colindăm
Și la jurați i-o'nchinăm.
Ca să-i crească Ion mare
grup de flăcăi
Ghijasa de Sus 1935

ELECTROCOM Ferroli

SISTEME TERMO-SANITARE COMPLETE

**FIRMA AUTORIZATĂ ISCIR PENTRU
MONTARE/INSTALARE
CENTRALE TERMICE PE LEMNE
ȘI COMBUSTIBIL GAZOS**

**AGNITA STR. 1 DECEMBRIE NR. 30
TEL./FAX: 0269-513396
TEL. MOBIL: 0788-601031**

**OFERIM O GAMĂ VARIATĂ DE
PRODUSE
ELECTRONICE ȘI ELECTROCASNICE
LA PREȚURI ATRACTIVE**

POSIBILITATE DE PLATĂ ȘI ÎN RATE

PIATA DE VINERI DIN AGNITA

Căruțe, cărucioare, mașini mari și mici, porci și purcei, grâu și porumb, vreme mohorâtă, lume multă și noroi, așa arăta târgul din capul orașului vineri 17 nov. Spre tristețea cumpărătorilor prețurile au început să crească. Purceii trec de 100 de lei și unii se apropie de 200, porci se învârtesc în jurul la 5 lei

pe kg, porumbul s-a dat cu 7 lei felderă și era de anul ăsta, iar grâul s-a făcut de 10 lei. Spre tristețea vânzătorilor lumea nu se prea înghesuie la cumpărat și mulți porci au început să știe drumul de la Mediaș la Agnita de când fac traseul. Poate în decembrie unii s-or muta definitiv în crațiță.

Piața de zarzavaturi și-a cam redus activitatea. Varza de Sibiu o concurează pe cea din Covasna și câștigă cu 0,5 la 0,4 lei kg, roșiile au ajuns la 4 lei, gogonelele 2,5, ceapa albă și roșie se vinde cu 1,5, cu 2 ori cu 3 lei, cartofii cu 0,8 sau 1 leu, merele între 0,6 și 2,5 morcovii cu 1,2- 1,5 lei, strugurii s-au făcut 6 lei, fasolea 4 lei și nuca 15 lei.

Vine frigul, se scumpesc toate, și până dă urzica, spanacul și salata intrăm în Uniunea Europeană și neom uita la călcăie să vedem în ce am intrat.

Iondrobe.

„LA PRUT”

O nuntă, un botez, o aniversare, prilejuri de a-ți face invitații să se simtă bine. Cel mai indicat să-i inviți „LA PRUT”. Atmosferă plăcută, mâncare bună, servire ireproșabilă și prețurile cele mai convenabile. Pentru 20 de musafiri asigurăm și cazare.

VA AȘTEPTĂM!

S.C. MODEST IMPEX SRL

Vrei să-ți repara, să-ți modifice ori să-ți faci o casă? O problemă destul de simplă de rezolvat, dacă te adresezi firmei S.C. MODEST IMPEX SRL din Agnita. Aceasta oferă tot ce este necesar, de la balastru pentru fundație până la materiale de finisaj.

Ai nevoie de constructori? Firma S.C. MODEST IMPEX SRL, are o echipă de construcții cu personal specializat și autorizat, care oferă garanție pentru lucrările executate.

Vrei aparatură electro-casnică, obiecte de uz gospodăresc ori materiale utilizabile de calitate garantată și la prețuri fără concurență? La S.C. MODEST IMPEX SRL, găsești cea mai variată gamă cu aceste produse.

Ai nevoie de o anumită culoare de vopsea? LA S.C. MODEST IMPEX SRL, durează mult până te hotărăști ce alegi din cele 3000 de nuanțe din culorile curcubeului. Pe urmă cu ajutorul calculatorului, în cinci minute primești vopseaua de culoarea aleasă.

Nu-ți ajung banii? De la S.C. MODEST IMPEX SRL, poți cumpăra orice cu credit bancar.

S.C. MODEST IMPEX SRL, este unicul furnizor din zonă pentru produse ROMSTAL.

S.C. MODEST IMPEX SRL, asigură transportul gratuit al produselor, în Agnita, Ruja și Coveș și cu prețuri mici în alte localități.

**DACĂ NU CREDEȚI TOATE
ASTEĂ, PUTEȚI VERIFICA.**

Personalul firmei S.C. MODEST IMPEX SRL, amabil și bine calificat, din unitățile de pe Aleea Castanilor și str. Mihai Viteazu, vă va confirma, dându-vă și detaliile necesare.

ÎN LUNA DECEMBRIE ESTE ZIUA LOR

1. Denghel Regina	Alțâna	80 de ani la 1 dec.
2. Prescurea Elvira	Dealu Frumos	84 de ani la 5 dec
3. Sonea Maria	Retiș	87 de ani la 9 dec
4. Bârsan Livia	Retiș	80 de ani la 9 dec
5. Chiru Maria	Dealu Frumos	85 de ani la 12 dec
6. Bucholtzer Sofia	Merghindeal	82 de ani la 17 dec
7. Lascu Emilia	Dealu Frumos	87 de ani la 18 dec
8. Bucholtzer Emilia	Merghindeal	85 de ani la 22 dec
9. Țânț Maria	Retiș	83 de ani la 25 dec
10. Suci Partenie	Dealu Frumos	82 de ani la 30 dec
11. Vulcu Maria	Merghindeal	87 de ani la 31 dec

Noi le dorim sănătate, bătrânețe liniștită, dragoste și bucurii din partea urmașilor.

Între sat și oraș

(continuare din pag. 1)

Explicația acestei poziții duale a satului față de oraș în județul Tîrnava Mare o găsim în faptul cunoscut de toată lumea, că în cadrul aceluiaș spațiu de conviețuire trăiesc alături două neamuri deosebite ca suflet și orizont spiritual, Românii și Sașii, care în trecut, au fost înzestrate politic și economic cu privilegii inegale, a căror consecință se poate citi astăzi, între altele, și în poziția satului față de oraș.

Populația românească, născută și crescută în peisagiul său, cu care se înfrățise organic, ca orice populație cu așezări arhaice, a avut două ocupații de căpetenie, din care a trăit: păstoritul și agricultura. Ori, cum toată lumea știe, ocupațiile acestea impun celor care le practică un anumit fel de viață: viața în câmpul larg, cu orizonturile mult deschise, unde turmele și cirezile să poată rătași și paște în voie, iar omul să aibă pământ rodnic, căruia să-i smulgă pâinea zilnică. Prin urmare o viață care constrânsă de necesități, are predilecție pentru așezările mărunte și împrăștiate de sat, cu un număr strâns de locuitori, ferindu-se de așezările masive, cu aglomerări de populații, orașele, care, prin înghesuiala lor se desvoltă altfel, într-un sens opus agriculturii și păstoritului.

Populația germanică de pe aceste locuri, Sașii, veniți ca pricepuți și harnici coloniști din apusul cu tradiție de oraș, au transplantat aici spiritul așezărilor peisagiului lor, orașul, cu toate formele lui de viață: diviziunea de profesioni a muncii, organizarea muncii profesionale în bresle, comerțul și industria. Prin urmare au venit aici animați de un alt spirit economic, deosebit de al peisagiului local, spirit pe care l-au continuat și întărit în centrele populate de ei: Sighișoara, Mediaș, Biertan, Rupea, Șeica, Ațel. În acest fel, viața de sat și viața de oraș a populației germanice are o continuitate, o continuitate cu aceeași fizionomie și cu același suflet.

Și dacă pe lângă aceste fapte inițiale, care țin cont de condițiile permanente de viață ale populației românești și germanice, ținem seama și de privilegiile de care s-au bucurat în trecutul istoric aceste două populații, paralelismul sat românesc și oraș devine și mai limpede și mai ușor de înțeles. Oprîți de a se așeza în oraș și constrânși

prin aceasta să trăiască în sate sau la periferia orașelor, românii și-au dezvoltat viața paralel cu orașul, de care se simțeau izolați și străini.

Nu ne vom mira, deci, dacă săteanul târnăvean, când este întrebat despre oraș, nu prea știe ce este orașul, ci îl vede prin optica vieții și drepturilor lui de totdeauna.

Iată câteva păreri asupra vieții de oraș și a rosturilor orașului.

I. Orașul este satul domnilor.

II. Orașul este localitatea unde stau domni, care duc o viață fără muncă.

III. Orașul este locul unde se găsește învățătură multă, unde sunt multe școli, unde se duc copiii de la sat să se facă domni învățați pentru a trăi mai ușor, mai bine, ne mai muncind din greu la câmp, ca noi.

IV. Orașul este locul de târg, unde ducem ce avem de vânzare și cumpărăm din prăvălii.

V. Orașul este acela de unde ne cumpărăm ce avem lipsă.

VI. E bun orașul, că ne putem vinde marfa; e rău că suntem așa departe de oraș (Apoș)

VII. Orașul, domnule, este locul unde poți primi mai multă cultură, dar unde poți primi și apucături rele.

Orașul este deci pentru sătean «satul domnilor», adică o așezare unde stăpânii își trăiesc viața lor, cu desfătărilor ei, care nu are nimic cu satul, decât doar atunci când are ceva de cerut.

**Pentru informații zilnice
Abonați-vă la cotidianul
Tribuna**

**Nu-ți lăsa goală
Cutia poștală!**

COLEGIUL DE REDACȚIE AGNITA

Colectiv de redacție: Ilarion Bârsan, Eleonora Tudoran,

Mircea Drăgan, Lucia Letiția Rodina, Marius Halmaghi,

Tehnoredactare: Nicolae Hodiș

Foto: Marius Halmaghi

Tipar: Tipo Trib Sibiu

EDITURA ETAPE SIBIU

Str. P-ța Republicii nr. 19 -

Tel.: 0269-510465, int.112

orele 8⁰⁰ - 15⁰⁰

